

Szerkesztőség és kiadó: Kossuth Lajos utca 10. szám alatt.
Szerkesztő: SIMON-ház Kuna József ur
kereskedésével szemben.

HIRDETMÉNYEK.

Előfizetési pénzek és a hirdetés körüljárásának
valamint a lap szerkesztésével illető
minden körülmények ide tartozandók.

Hármasfolyó, levelek csak ismert kezektől
fogadtattak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVÜ PART KÖZLÖNYE

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

FIZETÉSI ár.

Helyben hához hordva vagy valahol
postán küldve

Egész évre	10 frt — kr.
Félévre	5 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Egy hóra	1 frt — kr.

Hirdetési díj:

Öt-hasábspitesor egyszeri beiktatásért 5 kr
Bármelyik minden hirdetésért külön 30 kr
Nyitlár 4 hasábspitesorért 20 kr
Hirdetést vagy reklámot magában foglaló
hirdetés ára 50 krajcár.

XVII. évfolyam 1890.

Debreczen. Szombat, Szeptember 13.

177. szám.

A király Debreczenben.

1890. szept. 13.

Színről színre láttuk a magyar királyt!
Országára szóló ünnepek közepett
vonult végig kocsija, Debreczen híres ötös
fogata, hortobágyi rónaságon nőtt szilaj
vérű ménétől vitetve. Zászlótenger árja
hullámozott a szélben, ezer meg ezer em-
ber az utcákon, kik közül nem egy távol
mértföldekről jött egyszerű lakából, hogy
meglássa a királyt.

Diszruhás előkelőségek fényes fogato-
kon kíséretében, lovas bandérium léptetve
előtte, s az egész rendkívüli látvány felett
szívből jövő öröm, mindenki felpezsdülő
vér, mely messzehangzó kiáltásban tör ki
azután minden ajkon:

Éljen a király!

Felédhetetlen kép lesz mindazoknak, a
kik látták, mai nagyszerűségben impozáns
bevonulása I. Ferencz József apostoli
király, őfelségének Debreczen Capitoliumába.
Széles utcán haladt a roppant ünnepi
menet, mely szentana volt a jelenetnek,
mindön mindenki eltitkolhatatlan öröme-
zettel nézte azt a királyt, kit népe körében
a magyar nemzet szeretete véd; annak a
magyar nemzetnek szeretete, mely vész-
ben, viharban hű volt, igaz volt, magyar
volt egyaránt.

Erősebb vára népe szeretete egy
uralkodónak minden földi csinált erős-
ségénél, mert a honfi keblek erőssége ké-
pez a király mellett bástyafalat. S a
magyar király az, talán Európa összes uralko-
dói között, kinek népszerűsége összeolvad
népe szeretetével igazi, mérhetetlen nagy
hármóniává, melytől a haza nagysága, a
nemzet boldogsága és dicsősége függ.

Mikor őfelsége I. Ferencz József
királyunk elhatározta, hogy az idén tar-
tandó ösi nagy hadgyakorlatok alkalmá-
val megnézi a nagy magyar alföld leg-
nevezetesebb városát, a magyarság őshazá-
ját, a haza szívé: Debreczen városát,
érezte azt, hogy a föld, melyre lépni fog,
a romlatlan hazafiságnak termő talaja.

Szüksége van hazánknak s az egész
monarchiának azon ősi erényre, mely a
magyar népek disze, méltósága, s a
mely legközvetlenebbül Debreczen egy-
szerű, életérős népében lelhető fel.

Erőt meríteni jött hozzánk a király,
a magyar nép ősgyökeréhez, hogy össze-
forjjon vele egygyé, egészszé, mint a vi-
harokkal dacoló tölgy a földdel.

Debreczenben üdvözölte az ősváros elől-
járósága, a Dobozy Istvánok, Vigkedvű
Mihályok utódja a magyar királyt; itt
rakta le előtte hódolatát az ő hajduk
vármegyéje, — ide jött tisztelegni kirá-
lya előtt a szomszédos Szabolcs, Szathmár,
Heves és Borsod vármegyék gentryje, a
Jászok és Kunok és küldöttsége, a pro-
testáns egyházak egyházfői és az egész
vidék közlakossága, hogy ünneppé emelje
a király látogatás napját.

A kálvinisták nevezetes történel-
mi multu főtemplomának toronyában üd-
völésre zugotak a harangok, a mélasza-
vu öreg Rákóczy harang is, méltóságtel-
jes bugással.

A háromszázados collegium falai ven-
degül fogadták a királyt, a haza remé-
nye, jövője, ifjusága kiáltott harsány
hangon nevére éljen! S kint az ár-
nyas nagyerdő lombjai alatt Debreczen
czivisei csikóbrücs kulacsokkal, pezsgő
vérű ifjaikkal vig ünnepre keltek, hogy
hadd lássa a magyarok királya, milyen
a magyar nép, mikor mulat?!

S mind e látványosságok felett el-
merengő tekintettel nézett végig a jószí-

vü, őszbevegylő király, a nép igazi atyja.
Elvonultak szeméi előtt bizonynyal a
mult képei, a véres napok izgalmái, a
magyar nép megszentelt fájdalma, uralko-
dásának sötétfelhős hajnala.

S ha volt szívében, szívének csak
egy rejtékében egy eltemetett érzés melybi-
zalmatlanságra intette eddig legszeretőbb,
leghűbb magyar népe iránt, az elenyé-
szett e napon és szívének minden dobba-
nása azt mondja már: szeretem a
magyar népet!

Van a magyar nemzet véres multjáb-
ban valami megszetelő, könnyekre fak-
asztó vonás, mely rokonszenvet bírna
kelteni még halálos ellensége szívében is.

S a nép, melynek ősei moria-
murt kiáltottak a trón lépcsőjénél,
mikor véráldozatra, tettekre volt szüksége
a királyi széknék, most is egy, most is hű-
uralkodója iránt.

Azóta milliókkal szaporodva, a haza
minden lakosa beleolvadt a nemzet testé-
be, s ma már — „oly sok vizslay után,
„megfogyva bár, de törve nem“ él sza-
badságban, utat törve magának a jövőbe,
lapot írva a történelem könyvében.

Végig tekinthetett a magyar nemzet
dicsőségesen uralkodó királya a multon,
melynek messze dicsőséget hirdető, —
engesztelő monumentuma a debreczeni kirá-
lyfogadás nagy napja.

Az alkotmányos szabadságnak csak
nemrég elvetett magja oly hamar virágot,
gyümölcsöt hozott, hirdette mindenkinek
a legtermészetesebb igazságot: nincs
a királynak gazdagabb kin-
cse, mint a népszabadság.

A szabadság légét szívja anyja em-
lőjétől kezdve domboruló sírjág a magyar
alföld minden fia, a szabadságnak volt Mek-
kája, széles nagy Debreczen mindenkor s a
zzabadságszerető magyar királynak szentelt
egy napi ünnepet a város.

Ez mutatja, hogy minő jelentőséget
tulajdonit a lezajlott napnak az egész ország
midőn Debreczen a magyar szabadsággal
együtt élte a magyar királyt.

Mindenkinek, a ki csak tauja volt a
történekmek, eszébe fog jutni a nagy nap
történelme, melyet e két szóval lehet ki-
mondani röviden: A király Debre-
czenben!

A tegnapi ünnepei.

Várakozás a pályaudvarban.

A pályaudvarba csak igazoló jeggyel
lehetett belépni. Sőt a rendőrség már a kis-
várud-utczát elzárta a nagy közönség előzönlése
ellen, úgy hogy az Europa épületen túlra csak
is azok mehettek, a kik tribun-jeggyel vagy
más igazoló-jeggyel voltak ellátva. A hódoló
küldöttségek felvonulása már hét óra előtt meg-
kezdődött. Egymásután robogtak elő a magán
és bérfogatok, hozva a küldöttségek, hatóságok,
testületek tagjait. Legtöbben diszmagyarba vol-
tak öltözve; kevesebben az egyszerű, minden
hiúság nélkül való frakkba s a még egyszerűbb
salonba.

A diszmagyarok egynemelyike rendkívül
fényes volt, sok, egész vagonot érő. A régi
családi ékszerök előkerültek, úgy is ritkán van
rá alkalom, s ott ragyogtak, csillogtak, tündö-
költek, mint boglárók, csatlok, kardkötők
a bársony, selyem attilákon, mentéken és kalpa-
gokon.

A szomszédos törvényhatóságok küldöttei
csaknem egyfolygó diszmagyarba voltak
öltözve. A jásznagykorokat Hajdu Sándor
altábornagy, — a szabolcsiakat Kállay András a
szathmáriakat Domahidy Ferencz, a borsodi-
akat br. Vay Béla, a hevesieket Kállay Zoltán
főispánok vezették.

A debreczeni urak közül nagyon sok,
sőt a kik a perronra beléptek, mindenki disz-
magyarba öltözött. Díszben voltak gr. Degen-
feld József főispánon és Simonffy Imre kir.

tan. polgármesteren kívül: Boczkó Sámuel,
dr. Kola János, Szilágyi Károly, Nemcs Kál-
mán, Szunyogu Sándor, Nadasy Lajos, Bé-
kény Gyula, Jelenffy Kornel, dr. Balkányi
Miklós, Domokos Kálmán, Taffler Ignác,
dr. Kasza István stb. a hajdumegyiek körül
Rásó Gyula, Szilóssy János, Ferenczy Elek,
Kovács Gyula, Wessprémy Zoltán, Fogthuy
János, Stern Jakab, Fekete Sándor, Budaházy
Endre, Nagy Mór, Lipovniczky Imre, Somossy
Béla, Forray Henrik stb.

Az egyházat Meszlényi Gyula,
szathmári rom. kath., Kun Bertalan tiszán-
neni ev. ref., Zeleinka Pál tiszai ág. ev.
püspökök, Kiss Áron szathmári esperes, mint
a beteg Révész Bálint tiszántúli ev. ref. pü-
spök helyettese, Szakács Zoltán Rezső debreczeni
prepost-plébánus, Némethy Lajos, Kiss Albert,
K. Tóth Kálmán, Dicsőfi József debreczeni
ev. ref. lelkészek, Dánielovics János
h. dorogi g. kath. püspöki helynök, Farbaki
József nyiregyházi lelkész, tiszai ev. egyb.
kerületi főjegyző, Tóth Sámuel tiszántúli ev.
ref. egyb. ker. főjegyző, Materny Lajos deb-
reczeni ág. ev. lelkész.

Ezek mindannyian papi díszben jelen-
tek meg.

A felügyeletet a rend felett Jekel-
falussy m. tanácsos teljesítette, ott
volt varkóvics József belügyminiszteri
államtitkár is.

Közben megérkezett gr. Szapáry
Gyula miniszterelnök egyszerű fekete bár-
sony diszmagyarban és rendjelvényekkel. A
közönség zajosan megjelenezte a miniszterel-
nököt a ki Meszlényi püspökkel a főispánok
kal kezét szorított. Többeket bemutatnak
nékik.

A várakozás élénk társalgás között tel-
t. Meszlényi püspök a hírlaptudósítók mellett
állván, feléjük fordult ezen szavakkal:

— Az urak úgy látszik jegyeznek.
— Igen méltóságos uram. Ez a mi
doigunk.

— En az erdélyi püspök vagyok,
mondta hamiskásan mosolyogva Szathmár ér-
demes püspöke.

Közeledett a várva várt pillanat, mely-
ben Magyarország királya megérkezik Deb-
reczenbe. A küldöttségek két oldalt sorakoz-
tak s mindenki igyekezett jó állást foglalni
magának, hogy láthassa a fölkennt fejdelmet.
A társalgást mindenki abba hagyta s komoly,
ünneplés csendben várta a fényes közönség
a vonat berobogását.

Megérkezés.

Nyolcz órakor megkondult a pályaudvar
jelző harangja s berobogott a királyi vonat
a gazdagon díszített pályaudvarba.

A több kocsiból álló vonatot Ludvig
Gyula, a m. kir. államvasutak igazgatója,
Ehrich felügyelő, Sággy Gyula vezérfelügyelő
üzletvezető és Berényi igazgató vezették.

Még nem állott meg a vonat, mikor
felzúgott a harsány éljenzés, hosszan, lelkesen.
Mikor őfelsége dalias alakja látható
volt, újból felzúgott az éljenzés s csak akkor
szűnt meg, a mikor a király könnyedén le-
lépén a kocsiból, megállított és katonásan
köszönt. Gr. Szapáry Gyula miniszterel-
nök éppen a koci előtt foglalt helyet s úgy
üdvözölte a felséges urat.

A király tábornoki egyenruhát viselt s
igen jó, egészséges szímben van.
Még ható, ünnepléses, szent pillanat volt
ez. Őfelsége rá lépett arra a földre, melyen
legutóljára harminc-három évvel ezelőtt járt
e földre mely negyedfélszáz év óta nem hor-
dozott koronás magyar királyt. — Harminc-
három évvel ezelőtt még fiatal volt őfelsége,
és más, egészen mások voltak a viszonyok,
az emberek, más volt a világ. . . . Ma sa-
bad földön, szabad nép őszintán, igaz szer-
zetten és önként rendezett fényes ünne-
pekkel üdvözli, tiszteli Debreczen város népe
koronás uralkodóját, az erényekben gazdag,
nagy és dicső férfit, népeinek boldogító
atyját, a ki sok csapások, az élet súlyos
szünetései között, az éveknek terhe alatt
izmos vállakkal, megzúlván bár, erős lélek-
kel, (sokat eselődött pedig) munkája orszá-
gának, birodalmának javát, boldogulását

Az ajkáról önkénytelenül is kitört az
éljenzés, a szemekbe öröm könnyet toltak s
a szívek sebessebben dobogtak, a mint szin-
ről színre látható lett magyaroknak jó ki-
királya.
Gr. Szapáry Gyula bemutatva őfelsé-
gének gr. Degenfeld József főispánt, a
ki következő beszéddel üdvözölte a királyt:

Gróf Degenfeld József főispán ur ő
felségét következő beszéddel üdvözölte: „Har-
minczhárom esztendeje már annak, hogy Felsé-
ged városunkat legmagasabb látogatásával utól-
szor szerencsételtette. 33 év hosszú idő egy város
életében is. Ez idő alatt városunk is sokat fej-
lődött, sokat változott, úgy hogy ki csak azon
időben ismerte, ma aligha ismerhetne reá. Egy-
ben azonban nem változott s ez a Felséged
felkent személye és felséges uralkodóhöz iránt
való tántorithatlan hűség és hódolatjeljes ra-
gaszkodás. Ezen hagyományos hűség és ragas-
kodás okozta, hogy Felséged kiáltásba helye-
zett legmagasabb látogatásának csak hire is a
legnagyobb örömmel és lelkesedéssel töltötte el
városunkat, s ez okozta, hogy ma, midőn Fel-
séged körünkbe szerencsésen megérkezett, váro-
sunknak apraja-nagyja siet alattvalói hódolatát
Felségednek, imádott koronás királyunknak be-
mutatni. Felséged legmagasabb látogatása va-
lóságos örömmünneppé tette a mai napot és pe-
dig oly örömmünneppé, melynek emléke hosszú,
igen hosszú ideig fog élni Felséged jobbajai-
nak szívében. Most pedig, midőn örvendezve
Felséged szerencsés megérkezése fölött, Felsé-
gedet hű Debreczen városának falai között a
legmélyebb alattvalói alázattal üdvözölnék,
eszedünk Felségedhez, hogy városunkat a ma-
gyar alföld azon legmagyarabb városát legma-
gasabb s boldogító királyi kegyelmébe továbbra
is megtartani méltóztassék.

Köben is lelkes éljenzés k szakitották
meg a beszédet mely után, mely csendben
válaszolt őfelsége, messze hallható, magya-
ros hangnyomatékkal, közvetkezőleg:

„Örömmel jöttem hosszabb idő lefolyta
után ismét e fősgyökeres magyar városba s
örömmel látom e lelkes fogadtatásban zálo-
gát annak, hogy Debreczen lakói hazafias
érzelmeikkel a trón és személyem iránti hű
ragaszkodást egyesítik. Öszinte köszönettel
fogadom és szívélyes üdvözlettel viszonzom
e nemes érzelmeik nyilvánítását.“

Feszült figyelem és érdeklődés kísérte
a királyi választ, melynek meleg hangja,
öszinte közvetlensége mely benyomást kel-
tett mind-nkben s mely után ismét felhang-
zott a viharos éljenzés.

Őfelsége ezután kezét fogott Simonffy
Imre polgármesterrel, — s kifejezte, hogy
ohajtotta látni Debreczent, mely mint hal-
lotta, sokat emelkedett az utóbbi években.
Polgármester ur azt válaszolta, hogy sok szá-
mos új épületet emeltek, a mi felett őfelsé-
ge örömet fejtzte ki.

Megszólítással tüntette ki továbbá
Meszlényi szathmári püspököt, a kitől
azt kérdezte: jóegészségben van-e? A pü-
spök igennel válaszolt, s azután őfelsége
kérdésére elmondta, hogy a nyáron sokat uta-
zott Máramaros megyében.

Kiss Áron esperes püspöki helyettes
megismerte, hogy 33 évvel ezelőtt már találko-
zott vele itt.

Megszólította továbbá őfelsége Ze-
leinka Pál tiszai ág. püspököt és br. Vay B.

Őfelsége ezután a szépen díszített II.
oszt. várótermen és az ép oly díszes előcsarno-
kon keresztül az állomás épület előtti térre
jött, a hol balfelől a nagy közönség tolongott
a tüzoltók által vont kordon mögött. Szemben
a bejáratnál 24 tagu uri bandérium, s az ugyan-
annyi tagból álló polgári bandérium délcég
tagjai képeztek sortalat. Amannak vezetője
Bészler Lajos tanácsnok, emezé Polgári
Bálint. Az uri bandérium egyenruházata világos
kék selyem brokát atilla,örös bársony mente,
nadrág, kucsma prém szegélyel, kócsag tollal;
kard; a löszerszámok a város színeinek felelt
meg.

A paripák pompások voltak, a legneme-
sebb fajuk. A polgári bandérium tagjai a
debreczeni polgárság ünneplő ruhájában vol-
tak öltözve; rövid sötétkék színű zeka, ma-
gyar nadrág, kerek kalap kócsagtollal. Ezek
lovai is kitünő állatok.

Mindkét meglepően szép látványt nyuj-
tott s ügyesen volt begyakorolva.

Őfelsége a közönség viharos éljenzése
között lépett a város pompás ötös fogatára
és megindult az impozáns menet.

Lapunk mai számához egy iv melléklet van csatolva.

A bevonulás.

Már reggeli hat órakor kezdtek hullámani az utcákon a bevonulást váró tömegek — s a kora reggeli órákban ide s oda robogó kocsik zakatolása idejekorán felélesztette még a nyolc orai felkelési időhöz szokott embereket is, s kihajtotta őket az utcára, bevettette a hullámzó emberáradatba.

Jóval hét óra előtt kezdtek már sorakozni a kíváncsiak a piacutczán végig — s a tibunok is kezdtek benépesülni. Az éjjeli eső után természetesen a padok tisztességen át voltak ázva de hátha éles szögekkel lettek volna kiverve nem szivesen ülték volna e rajta akár két óra hosszág is, csak hogy láthassák a bevonulást, melyhez hasonlót különben egyhamar nem is fognak látni, s ha amai fiatalokból nagyapák lesznek még azok is extaziálisan fognak beszélgetni róla az unokáik előtt. A várakozókat természetesen már maga a várakozás is idegesekké tette hát még az esőtől való félelem. És méltán félhettek, mert még hét óra körül ugyancsak el volt borulva az ég és a föld színű felhők függönye vérszínű borongott az ünneplő fellobogzózt zászóló díszben uszó város fölött.

Mintha csak egy kaczkias szép menyecske lett volna, a kinek mosolygását, kaczerködését, vigágát, féltékeny szemmel nézte a mogorva félsz: a felhős égboltozat. De már fél nyolc óra körül kezdtek szakadozni a felhők s egy-egy napugár halvány fényvel szűrődött át a felhő függönyön. Az égbolttal együtt azután kiderült az emberek arca is. Csak az tette még őket egy kissé komorabbá, mikor látták jönni kifelé a pályaudvarhoz a város ötös fogatát — a csukott kocsival. Hátha zárt kocsiiban jönné Felsége! Szerencsére alaptalan volt a féltelmük s a szerető nép szeretett királyát láthatva színre lépve s láthatva, hogy az hű népe hódoló üdvözlését, éljenit, milyen jóságos atyai indulattal fogadta s köszönéseit milyen szívesen viszonzta.

A legérdekesebb látványok egyikét nyújtotta egy fél nyolc óra tájban a piac-utca s a várudvar. A tömeg megszűn hullámozni s a tüzoltóság által vont kordonon belüli várakozó állást foglalt. A tibunok teljesen megtelek, a házak ablakaiból kíváncsi arczok mosolyogtak elő, a teppichekkel bevont erkélyeken elegáns közönség izgettmozgott, a várakozástól idegesen, a kapuk aljában mindenütt kis tibunok, a háztetőkön pedig kis gaminok máskáltaak a leeseés eshetőségére nem is gondolva, egy helyen pedig a Teleky-utca sarkán a Forgács-féle ház tetőzete is fel volt szedve s ott is tibun volt csinálva, tele emberekkel. A fásor padjairól pedig büszkén tekintettek széjje a szerencsések, akik oda feljuthattak s emellett a vársházától be egész a vasuti állomásig az utca mindkét oldalán sűrű tömegben álltak az emberek s az egész úgy nézett ki, mint valami hosszú, hosszú mozdulatlan fekete fal.

Hét óra tájban kezdtek kibogni a kocsik a diszruhás vendégekkel. Szébbnél szébb díszöltözöttek vonultak el a nézők szeme előtt — s valóban káprázatos fényével mintha a régi mult szép idők elevenedtek volna fel — a kőcsatolka lengtek a szélben s a szomszédos megyék küldöttségei s az iteni notabilitások között valóban annyi tipikus és eredeti magyar jellegű arczot lehetett látni, hogy az ember visszaképzeltette magát azokba a rég letűnt szép időkbe, melyek fényűzők, ragyogással ma már csak pillanatokra térnek vissza.

A fogadó küldöttségek kocsijai után vonultak ki a bandériumok, a czivis bandérium s az uri bandérium — mindkettőt festői látványt nyújtott, különösen az uri bandérium, (melynek díszöltözöttei Tóth Kálmán helybeli szabó czég remekelte,) hanem ezuttal a kivonuláskor még sem részesültek megérdemelt figyelemben, mert a türelmetlen közönség már a felségét óhajította volna látni.

Nyolc óra után egyszerre csak megmozdult az egész tömeg s olyanszerű zsbongást, zsongást hallott az ember, mintha valami mézsközpben lett volna s szájról-szájra adták az emberek egymásnak, hogy itt van, itt van a király, — s mindenki előre nyújtott nyakkal nézett a bejövő kocsik elé. De csalódtak, nem a menet jött még, csak az udvari szolgazsemélyzet vonult be egy néhány kocsi. Akkor azután elkezdtek veszelgetni, hogy melyik ki lehet, s főleg hogy melyik a főszakács, hanem egyszerre csak minden találatásnak végét szakította a bevonulás megkezdése, mely pontban nyolc óra után tíz percczel kezdődött meg s ugyanekkor egyszerre a város minden templomába megkondultak a harangok.

A menetet három teljes díszben öltözött városi hajdu nyitotta meg, ezután tíz lépésnyi távolságban jött a huszonnégy tagu polgári bandérium Balog vezetésével. Az egyforma szabású rövid kék kabátba öltözött szép szál legények, tüzes kis lovaikon, kis pürge kalapjaikkal mellett lengő tollakkal, nemzeti színű kokárdákkal, kék szegélyű nyeregtagaróikkal a maga egyszerűségében, épen egyszerűsége miatt szép, izléses látványt nyújtottak.

A polgári bandériumot követte az uri bandérium Bécsler vezetésével. Valóban festői látvány volt együtt látni a város legdaliásabb fiatalágát, a mint délczegeen ülték tüzes paripáikon, mintha csak a daliás időkrol emelte volna le valami láthatlan kéz a fátlyat s ott láttuk volna magunk előtt a vitézi játékokra, Mátyás udvarába sereglő daliákat.

A két bandérium után egy kocsiiban jött a főispán s a polgármester, ezt követte körülbelül husz lépésnyi távolságra a város dí-

szes ötös fogata, melyben a felsége s Szapáry Gyula miniszterelnök ült.

Mikor a közönség meglátta a felségét, tomboló éljenekbe tört ki, a hölgyek kendőiket lobogtatták, a férfiak pedig levették kalapjaikat s úgy zugott végig az egész városban a lelkesedés kitörő zaja, a szívből jövő éljen. — S valóban az volt, a királyt igaz, őszinte szeretettel szerető s benne jóságos atyját tisztelő népnek szívből fakadó üdvözlése.

A felsége táboronki egyenruhát viselt, s aemes délczege alakja s tiszteletreméltó vonalai, melyeket az ősz szakál és a sora barzdái még nemesebb szívből tüntették fel — lefegyvereztek mindenkit. Első pillanatra az emberek visszashorították a lélegzetüket midőn maguk előtt látták a koronás királyt, a nagy és dicső férfit kit az élet ezen csapásai sem tudták megtörni, s aki még most is fennsleges büszkeséggel hordja fejét s keblére szorítja a népet, kedves gyermekét.

A felsége szívesen üdvözlettel, nyájas mosolygással viszonzta az alattvalói hódolatot és gyermeki ragaszkodás őszinte jeleit, legmagasabb megelégedéssel fejezte ki a szives fogadtatás fölött, tetszését nyilvánította a város díszítés fölött, érdeklődéssel szemlélte a kíváncsiakat, felnézett az erkélyekre, s a Forgács ház előtt a felbontott tetőzetet állókat megmosolyogta.

A többi kocsik pedig a következő sorrendben mentek a felsége kocsija után. A szatmári püspök két kocsijával, lilaszín szalag jelvényvel; az ev. ref. egyházkerület és a kollégium négy kocsijával, fehér szalag jelvényvel; az ev. tiszai egyházkerület öt kocsijával, fehér-eres szalag jelvényvel; a h. dorogi vikarius két kocsijával; Borsodmegye négy kocsijával, kék-fehér szalag jelvényvel; Hajdumegye nyolc kocsijával, kék-fehér szalag jelvényvel; Hovesvármegye nyolc kocsijával, veres szalag jelvényvel; Jász-Nagy-Kun-Szolnok megye nyolc kocsijával, veres-kék szalag jelvényvel; Szabolcsmegye tíz kocsijával, sárga szalag jelvényvel; Szatmármegye és Szatmár város hat kocsijával, zöld szalag jelvényvel; az allami hivatalnokok (törvényszéki elnök, pénzügyigazgató stb.) kocsijával; az ügyvédi kamarakocsijával, sárga-eres szalagjal és a többi fogatok.

A városházán.

Beláthatlan sűrű tömegben képezett sorfalat a közönség a város székepülete előtt. Közvetlen az épület előtt tágas négyszögű terület volt szabadon hagyva. Két oldalt karaszalagos szalonruhába öltözött kereskedő és iparos ifjúság tartotta fón a rendet.

Pont hét órakor foglalták el a helyüket a városháza kapuja előtt az udvari gárdisták, a kapuköz jobb oldalán városhajdu állott, a baloldalon az udvari esendbiztos foglalt helyet.

Kevésbé hét óra után gyülekeztek a törvényhatósági tagok, a közönségi hadseregbeli és hoavédusztak. Ott voltak: Zalabári Horváth Zoltán hoavéd altábornagy, Kőrössi Sándor országgyűlési képviselő, Vértessy István főjegyző, Csarika János városi tanácsnok, Bekó Mihály városi elnök, Fráter Imre Lengyel Imre, Simonffy Sámuel, Szabó József főszámvevő, Balogh Mihály főmérnök, Sárvári Gyula városi főorvos, a reáliskolai tanár Fizek Sándor igazgató vezetésével, Kovács Sándor tiszai ügyész, stb.

A törvényhatósági tagok többnyire díszmagyarban voltak.

A törvényhatósági tagok jobb, a tisztikar pedig a baloldalon foglaltak helyet.

A székepület cegléd-utcai kapuján fél-nyolc órakor fehér ruhába öltözött leánysereg vonult be. Csaknem mint Dóczy intézet növendékei. Rózsával, virággal megrakott kosárkat vitt mindenik a karján. Az első lépcsőtől egész a nagy terem ajtajáig, két sorjában foglalt helyet. A fehér ruhás leánykák, karjukon virággal gyönyörű látványt nyújtottak az exotikus virágcsoportozattal díszített, félhomályos lépcsőcsarnokban.

Odakünn a piacon aggódó szemek kémlelték az eget, melyen reggel óta lomha szürke fellegek máskáltaak. Félnyolc után oszlani kezdtek a fellegek, lassanként tisztult az ég s mire a harangok megszólaltak a szétfoszott fellegek mögül előbukkant a nap is. Világosság és fény áradt szét az embertömeggel zsúfolt, lobogó-erdős városház térére.

Valamennyi torony ünnepélyes harangozással jelezte a nagy pillanatot, hogy I. Ferenc József a magyarok koronás királya Debreczen földjére lépett. Hatalmasan bömbölt végig a vén Rákóczy harang, a városházán megmozdult a közönség, mint valami óriási hangyaboly: a rendezőség e pillanattól kezdve jobban szorakozott s ugyancsak nagy erőltetésükbe került, hogy az óriási tömeg át ne törje az élő kordent.

Pont nyolc órakor Farkas esendbiztos élén két városi lovas rendőr száguldott keresztül a piacon, ekkor mintha villamos áradat járta volna át a sziveket, először tört ki a lelkesedési zajos éljen riadalma.

„Jön a király!” „Éljen a király!” kiáltások jártak végig a hosszú piac-téren.

A mint a sokaság közül előtűntek a nyalka banderisták, mind zajosabb, zúgóbb lett az éljenriadal, mely valóságos viharossá lett, mikor a piacon végig robogott a város ötösfogata s megpillanthatta benne a közönség a miniszterelnök kíséretében a váruvart imádozt királyt.

A város székepülettől balra a polgári bandérium, jobbra a városi bandérium helyezkedett el.

A mire a királyt szállító hintó a székepülett elé robogott, a kapu alatt Simonffy Imre polgármester élén sorfalat képeztek a törvényhatósági tagok.

Derűt arczal szállott ki a felsége a kocsiból s nyomon követve Szapáry Gyula gr. miniszterelnöktől, könnyed léptekkel haladt a székepületbe, hol a lépcsőház előtt Simonffy Imre kir. tanácsos Debreczen közönsége nevében a következő hódolateljes beszéddel üdvözölte:

Felséges Császár és apostoli Király Legkegyelmesebb Urunk!

Mint Debreczen sz. kir. város polgármestere a város közönsége nevében örömtelt szívből üdvözölöm Felségedet. Várván várunk mi Felségedet, hogy tántoríthatlan hűségünket ragaszkodásunkat, tiszteletünket, szeretetünket élő szóval is nyilváníthassuk. Most midőn legmagasabb látogatásával városunkat szerencsésítetni kegyeskedett, — mely mint kiváló örömdetes esemény: örökre emlékezetes marad Debreczen sz. kir. város történetében, — őszinte örömmel, lelkesedéssel s hálával tölti be kebleinket. Fogadj azért Császári és apostoli Királyi Felséged, legkegyelmesebben a haza és trón iránti kötelezettséget ismerő és az azoknak mindenkor megfelelői kész városunk közönsége részéről igaz szívből, lélekbeli eredő üdvözlésünk hódolatunk, és hálánk tiszteletteljes kifejezését. S midőn magunkat s városunkat legmagasabb királyi kegyelmébe ajánljuk, kérjük a gondviselést, hogy Felségedet, Felséges Királyunkat és Felséges Császárt tagjait, boldogságban soká és soká őrítse.

A felharsogó éljenzaj lecsillapulta után, a felsége messze elhallható, erős csengő hangon így válaszolt:

A király válasza:

„Legbensőbb köszönettel viszonzom Debreczen városának nevében kifejezett és szíves üdvözlésed s csak ismétlhetem, a mint megérkezésemnél mondtam, hogy nagy örömmel jöttem ismét a városba, melynek lakóit részemről is szívből üdvözölöm.”

Ujra felzúgott az éljenriadal, mire a felsége szavakkal fordult a miniszterelnök felé:

— Látni akarom a bandériumot!

A király ezzel visszafordult s kiment a székepület elé. Követék: Szapáry Gyula gróf miniszterelnök, Paár gróf főhadsegéd és Boelfrass vezérőrnagy. Először az uri bandérium elé fordulva Bészler Lajost tüntette ki megszólításával:

— Önök valamennyien debreczeniek?

— Igen Felség.

— Ugy, az szép. Köszönöm.

Aztán a polgári bandérium felé fordulva. Polgári Bálintot szólította meg:

— A saját neveléseik ezek a szép lovak?

— Igen Felség.

Most még egyszer begyőnézett a felsége a két bandériumon s látható megelégedéssel távozott. A merre elhaladt fölviharzott az éljenzaj s mikor a lépcsőn fölment a nagyterem ajtajáig, fehér ruhába öltözött angyali leánykák kacsoi szortak utjára illatos, tarka virágokat s éljenzaj, a hogy csak a csöpp ajkaktól kiltet.

A felsége ezután szobáiba vonult vissza.

A küldöttségek.

Pont 10 órakor vonultak fel az egyes küldöttségek.

Először a debreczeni róm. kath. egyház küldöttsége tisztelettel a felsége előtt

Szakászó Rezső a debr. róm. kath. papság és kegyesrendi gymnasium küldöttsége részéről ezeket mondta:

„Debreczen szab. kir. város keblében működő atin szertartású róm. kath. papság végtelen szerencsésnek érzi magát, hogy azon legmélyebb alattvalói hódolatot, melyet szívében mindenkor a leggondosabban ápol, közvetlen, élőszóval, személyesen teheti le felséged lábához: azon legalázatosabb reménytől lelkesítve, hogy Felséged alattvalói hódolatunkat legkegyelmesebben fogadni méltóztatik.

A király válasza:

„Szívesen és köszönettel veszem mindenkori róm. kath. papság tagjainak hódolatát. Szent hivatásuk lelkiismeretes teljesítése által önöknek e helyen is bőséges alkalm van adva a hűség és testvéries egyetértés ápolására valamint a törvények tiszteletére közreműködni ez irányt követve kegyelmem és elismerésemmel ezentul is találkoznak.”

Danilovics János, apátkanonok, a hajdu és szabolcsmegyei gör. kath. papság küldöttsége nevében ezeket mondta:

„A munkácsi püspökséghez tartozó s a Hajdu és Szabolcsmegyék területén lakó magyarjaink gör. kath. papság és a hívek nevé-

ben hódoló e szerény küldöttség Felséged legmagasabb színe előtt. Ugyanazok, kiknek javára Felséged atyai gondoskodása Hajdu-Dorogon 1873 dik évben püspöki Vikariatust legkegyelmesebben szervezni méltóztatott. — Mi mindnyájan a legmélyebb alázattal s türelmetlen alattvalói hűséggel hódolunk Felségednek mint dicsőséggel uralkodó apostoli királynak, kinek Istentől adatott a jog, hogy népeket kormányozzon a földön s kinek hatalmas védpaisza alatt szép hzzánkban mindnyájan esendés és háborítlan békeességet élvezünk.

Mi vallásos kegyelettel hódolunk Felségednek, mint katolikus egyházunk legfőbb Kegyerának, ki minden vallási intézményeknek dtalmazója s mivelődési intézeteink bőkezű fentartója, végül.

Legbensőbb háladatossággal üdvözöljük Felségedet, mint minden szegény templomunk és iskolánk készsége és gazdag segélyezőjét.

Fogadj Felséged a háromszoros hódolatunkat uralkodói kegyességével és tartson meg bennünket továbbra is királyi boldogító kegyelmében, kik Felséged hosszú és boldog uralkodását buzgó imádjuk az isteni gondviselést és szívből egész laugjával kérjük az egek urat: hogy Felségedet hazánk és a trón büszkeség koronás királyának a Felségeddel együtt, népe millióinak boldogítására, üdvözölésében számos évekre tartsa és őrítse! Éljen! Éljen! Éljen!

A király válasza:

„Hódolatukat és mint nem kétlemtiszta szívből eredő jó kívánataikat köszönettel fogadom.

Örvendő hallom, híveiknek megelégedését és számitának továbbra is változatlan kegyelmemre és vallási intézményeik oltalmára.”

Kiss Áron ref. püspökhelyettes üdvözlő beszéde:

Mi az evangélium szerint reformált magyar keresztény egyház legnagyobb tisztántuli kerületének valamint az egyház kerület helybeli számos főiskolájának s a debreczeni ev. ref. egyháznak előjárói leghibebb alattvalói mély hódolatunk bemutatására jelentünk meg császári és királyi Felséged legmagasabb színe előtt itt e mi közzponti városunkban, hol most tizedéve a Felséged bizalmával meg-tisztelt zsinatunk azokat az alkotmányozó törvényeket hozta, melyeken a Felséged mint első egyházi törvény szentesítő magyar koronás király neve tündöklik.

Felséges Urunk; mi hálás szível és hű bizalommal könyörgünk a mindent alkotó és megtartó Istenhez ki által uralkodnak a Királyok, ki azokat erősekké és győzelmesnekünk is Felségedet adta, hogy védje és ekké teszi, ki áldja meg felséges királyunkat s egész császári és királyi házáat, áldja meg bennük hazánkat, földi égi mindon áldásával.

Mi hálás szível a'attvalói bizalommal üdvözöljük Felségedet, kinek vallásos és alkotmányos érzületét nép boldogító lelkületét kezdettől fogva hálással tapsztaltuk, hogy védje és áldja meg Isten után e mi hazánkat, oltalmazz meg ezt minden külső és belső ellenségei ellen, óvja meg és fejlessze a magyar hazában lelki és polgári szabadságnak legdrágább szellemi kincseit, virágoztassa fel szellemi, erkölcsi és polgári jólétünket. És minket mint tántoríthatlan hű alattvalóit kik megtanultuk és tanítjuk, hogy a királynak engedelmességgel és tisztelettel tartozunk — kiknek a királyok királyán saját Királyunkon mint az ő helytartóján és ez édes hazán kívül nincs hová fordulnunk, nincs kire kintetünk, kik itt e haza földén Isten és a Felséged kormánya alatt élni, halmi hivatva vagyunk, kik egyházi, polgári és alattvalói hármas tisztünk szent oltára szerény áltozatunkat meghozni mindenkori készen vagyunk és leszünk tartson meg Felséged atyai legmagasabb kegyében továbbra is.

Boldogítsa, tartsa meg az Isten felséges Királyunkat sokáig, tartsa meg isten Felséged császári és királyi házáat, tartsa és áldja meg összbirodalmát mind az idők végéig.

A király válasza:

„Tudva mily tekintélyes helyet foglal el a hely. hitvallásu ev. egyház e helyen és vidéken, s meg levén győződve, hogy annak hívei nemcsak lelkes hazafiak, hanem egyszerűs mind a trónhoz és személyemhez is hű ragaszkodással viseltetnek különös tetszéssel s őszinte köszönettel fogadom hódoló üdvözlésüket.

Legyenek meggyőződve, hogy egyházi életük fejlődését meleg rokonszenvenvel kísérem és hogy azt ezentul is mindenkor oltalmazni fogom.

Péchy Tamás a tiszai ág. ev. egyház részéről a következő üdvözlő beszédet tartotta:

Felséged magas jelenlétével szerencsésítetvén egyház kerületünk területét, mint a Tiszai ág. ev. egyházkerület és a debreczeni ág. ev. egyház küldöttei megragadjuk az alkalmat, hogy Felségednek jobbágy hódola-

tunkat bemutatva magas trónja iránt, hűségünket rövid szavakban tolmácsolhassuk.
Mint magyarok méltók akarunk lenni őseinkhez mind a trón iránti hűségben mind az alkotmányosságban. — mint evangélikus protestánsok halásák akarunk lenni Felséged iránt, mert tudjuk, hogy sehol sem élveznek hitorsosaink biztosabb szabadságot és nagyobb jogokat, mint Magyarországon és hogy Felséged ezen szabadságunknak és jogainknak legfőbb őre és biztosítója.

Kérjük Felségedet tartson meg bennünk két magas kegyében ezentúl is és árasztza reánk és egyházunkra magas kegyelmét.

Es kérjük a Mindenhatót, hogy Felségedet magasatos hivatásában, teljes erőben és egészségben tartsa meg és az emberi kor végső határáig éltesse.

A király válasza:

„Szívesen találkozom e helyen is egyházuk képviselőivel, mert tudom hogy csakis a hű ragaszkodás érzelmét vezetik önöket hozzám, s mindenkor örömmel szolgálom, ha ily érzelmek tanúsítása által áthatva látom az ágost. hitvallás evang. egyh. hűveit azon meggyőződéstől, hogy jó akaratom s oltalmam irányukban változatlan marad.

Fogadják egyuttal köszönetemet e hódoló tisztelgésért.

Dégenfeld József főispán a törvényhatóságok nevében ezeket mondta:

Az ország több törvényhatósága és pedig Debreczen szab. kir. város, Hajdu, Szabolcs, Heves, Szatmár, Jásznagy-Kun-Szolnok, Borsod vármegyék s Szatmár-Németi szab. kir. város képviselőitelen jelentünk itt ma meg felséged magas színe előtt azon alkalomból, hogy Felséged hazánk ezen északi részét szerencsésül legmagasabb látogatásával s azon czélból, hogy Felségednek legkegyelmesebb koronás királyunknak alattvalói és jobbágyi hódolatunkat bemutassuk, s hogy Felségedet a legmélyebb alázattal biztosítsuk képviselőjainknak Felséged felkent személye iránt való tántoríthatlan hűségéről és ragaszkodásáról, mely hűség és ragaszkodás Felséged dicső és áldásos uralkodása folytán a kötelességszerűség határait messze túl haladva Felséged iránti valóságos lelkesedéssel és rajongással fokozódik. Ez alkalommal esedezünk Felségedhez terjeszse ki ezen mi vidékünkre, mi országresztünkre továbbra is alattvalóit mindenkor boldogító uralkodói gondjait. Fogadják kegyelmesen az általunk képviselt törvényhatóságok alattvaló hódolatát.

A király válasza:

„Hódolatunkat és hű ragaszkodásunk biztosítását e helyen mint a magyar Általód egyik főközpontján különös tetszéssel és meglepedéssel fogadom.

Örvendek azon nagy haladásnak, melyet Magyarország e részén is különösen a városokban tapasztaltam, mi legnagyobb biztosítéka annak, hogy azon irány által, melyet a törvényhozás és kormányom követ az ország anyagi és szellemi fejlődése ezentúl is várható, s reményem hogy önök és küldöik e czélra, bármiképen fejlődjék is jövőre a törvényhatóságok belső élete, mindenkor hazafias buzgósággal fognak közreműködni.

Vigyék meg egyébiránt küldöiknek királyi üdvözlőmetem és változatlan kegyelmem biztosítását.

Dr. Balkányi Miklós a debr. izr. hitközség nevében mondott beszéde:

„A debr. izraelita hitközség közönsége nevében hódoló tisztelettel, határtalan örömmel és lelkesedéssel üdvözljük felségedet. Nagy és dicső uralkodásának fényes eredménye, hogy a hazánk több mint egy millió izraelita vallású lakosa nemcsak a törvénynél, de a közérzetenél fogva is, teljesen egyenjogositva van, és a többi felekezeti magyar honpolgárokkal együttesen és vállvetve munkálkodhatik a haza felvirágzására. A felséges trón és a haza iránti legodaadóbb szeretet lesz mindenkor életünk vezéreszménye, minden cselekedetünknek kiindulási pontja és végcélja.

Tafler Ignác a debr. aut. orthodox izr. hitközség nevében mondott üdvözlő beszéde:

„Mint a debreczeni autonóm orthodox izraelita hitközség megbízottjai a legmelegebb hódolattal batorodunk a hitközség nevében változhatlan ragaszkodásunkat és tántoríthatlan hűségünket felségednek, ki mindig orthodox hitközségeinket királyi kegyelmében részesíteni méltóztatott, tolmácsolni. Az élet ura tartsa meg Felségedet édes hazánk javára és üdvére.

A király együttes válasza:

„Hódolatukat s hűségük biztosítását szívesen fogadom s mindenkor örömmel szolgálom, ha vallásos intézményeik fejlődése mellett hitorsosaink kegyelmemre s a törvények által biztosított oltalomra ezentúl is méltók fognak maradni.

Dr. Kola János a debr. ügyvédi kamara küldöttsége élén ezeket mondta:

„A debr. ügyvédi kamara nevében örömteljes és hálás szívvel mutatjuk be legalázatosabb hódolatunkat Felségednek. Felséged dicső országjárása alatt Magyarország ujja születési korszakát éli, s mindazon boldogító reményt tápláljuk, hogy Felséged igazságügyi kormányának bölcsességével szeretett hazánk jogi életét is ujja alakítandja, azért Felséged hosszas és boldog életéért könyörögni soha meg nem szűnünk.

A király válasza:

„Legyenek meggyőződve, hogy hódoló tisztelgésüket kedvesen fogadom, s őszintén kívánom, hogy az igazságügyi intézményeknek a királyi táblák új szervezése által már is megkezdett reformjai nemcsak a népesség érdekeinek előmozdítására, hanem az ügyvédi kar tekintélyének folytonos emelésére is vezessenek.

Nánássy László a közgyűzői kamara küldöttségének élén a következő beszédet mondotta:

A Felséged bölcs és alkotmányos uralkodása alatt jött létre a polgári társaságban oly nélkülözhetlen jogi intézmény, a magyar királyi közgyűzői intézmény.

Az itt Debreczenben székelő magyar királyi közgyűzői kamara elnöke és tagjai állunk itt Felséged kegyes színe előtt, hogy midőn hódolatteljes érzelmeinket kifejezzük, egyszersmind Kamaránkat Felségednek továbbra is boldogító pártfogásába kérjük és ajánljuk.

A király válasza:

„Fogadják köszönetemet tisztelgésükért s legyenek meggyőződve, hogy mindenkor különös meglepedéssel fogom látni, ha kartársaik feladatuknak híven megfelelvé, a közgyűzői intézmény számára a népesség rokonszenvét mindinkább biztosítják s ezáltal a kar tekintélyének és jólétének folytonos emelésére is közreműködnek.

Sesztina Lajos a debr. ker. kereskedelmi és ipar kamara nevében a küldöttség élén így szólt:

„A debr. kerületi kereskedelmi és ipar kamara nevében örömmel ragadjuk meg az alkalmat, igaz hazafiai hálánkat kifejezni Felséged színe előtt, hogy legmagasabb látogatása folytán nekünk kereskedőknek és iparosoknak is kegyes volt alkalmat nyújtani alatt vala ői hódolatteljes üdvözlőnk kifejezésére. Szívünk melyből kívánunk Felségednek hosszú életet és eszedzünk, hogy hazánk kereskedelmét és iparát továbbra is legmagasabb oltalmában részesíteni kegyeskedjék.

A király válasza:

„Köszönettel veszem hódolatukat és őszintén kívánom, hogy az ipar és kereskedelem, mint a gazdasági élet főtényezői e kerületben is mindinkább fejlődő virágzásnak örvendjenek.

Legyenek meggyőződve, hogy örömmel használok fel minden alkalmat a kamara czéljait oltalmam és gondoskodásom által előmozdítani.

Az emlékére átnyújtása. A Lőkövits Arthur által vert érem tervezett átadására már nem telt idő s ezért Lőkövits felsőbb parancsára az érmét az udvari kabinetben — hova a főispán által vezetett — Pápay udvari tanácsosnak adta át, ki azt Ő Felségednek — mielőtt reá idő jut bemutatni igézte. — Rövid fél óra múlva egy udvari szolgáment a Lőkövits ékszerüzletébe; azon parancsot adandó át neki, hogy 12 óra után jelentkezzen Pápay udvari útnárnál, ki őt Ő Felségedé elé fogja vezetni.

Lőkövits (ki a 39-ik gyalogezred tartalékos hadnagyja) diszbe öltözve jelentkezett Pápay udvari tanácsosná, ki őt karonfogva vezette a nagy elfoázó terembe, tudatva vele hogy Ő Felséged az érmét átvette, a legmagasabb tetszését nyerte meg s Lőkövitsot magas színe elé bocsátja. Pár perc múlva megjelent Ő Felséged Gr. Szapáry miniszterelaök, Gr. Paar tábornagy stb. kíséretében s egyenesen Lőkövits felé tartva őt meg szólította:

- Ön az a tartalékos hadnagy a ki a szép érmét készítette?
- Igen Felséges Uram s a legalázatosabb alattvalói hódolattal köszönöm Felségednek, hogy oly kegyes volt azt elfogadni, — volt Lőkövits válasza.
- „Köszönöm igen köszönöm“ folytatá Ő Felséged. Hol tanult Ön?
- Debreczenben Felség.
- Csak Debreczenben?
- Kizárólag Debreczenben, — mondta Lőkövits.
- Szép, igen szép munka; — köszönöm — mondá a király s fejet bólintva a magas urak által követve elhagyta a termet.
- Az érem tényleg igen szép munka, s úgy az, miut a gyönyörű fehér bőrből készített — s Ő Felséged emillirozott monogramja

s a magyar korona által díszített tokja, meg érdemli a dícséretet.

A kollegiumban.

Félegy óra lehetett már, midőn Ő Felséged a király Czégléd, Baththányi, Teleki-utczákon és a főpiacon át sétakocsizása után a nagyhirű ősi debreczeni főiskolához hajtott. Kíséretében voltak gr. Szapáry Gyula miniszterelnök, báró Orczy Béla Ő Felséged személye körüli miniszter, Jekelfalussy min. tanácsos.

A főternek a ref. főtemplomig levő része mindkét oldalán, valamint a nagytemplom emelvényén óriás néptábor állott már akkor, s szakadatlan lelkes éljenzés között vonultak be a kocsik a püspöklak és a főtemplom közötti egyházakba a kollegium délnyugati kapujáig. A közbeeső emlékkert és ev. ref. egyház épülete között is mindenütt nézőkkel volt tele a tér.

A püspöklak egyik ablakában nézte a fényes menetet R é v é s Z Bálint püspök, főrendi házi tag, ki évek óta nehéz láb fájdalma miatt nem mozdulhat ki a szobából.

A főiskola előtt vártak a felségre Dr. Karsa István rektor professor fényes díszmagyarban, Tóth Sámuel egyházkerület-főjegyző, Csiky Lajos teológiai tanár, Tildó János gymnasiumi, Joo István tanítóképződei igazgatók. Dr. Karsa pár szóval üdvözölte Ő Felséget s azután az ugynevezett portán keresztül haladva, a szőnyeggel borított uton ment át a négyszögletes kerestárszébe. A tágas udvaron két oldalt sorfalak képezett a főiskola ifjusága, a „diáksereg“ lelkesült harsány éljenzéssel fogadta a királyt. Az udvar közepén megállott kíséretével és Dr. Karsa, Tildó és Joo István igazgatóktól a tanulók létszáma felől tudakozódott és midőn hallotta, hogy ennyi fiatalág van együtt a nagy kollegiumban naponként, látszólag jól esett neki az összegyűlt fiatalágon áttekinteni.

Külön-külön megkérdezte az egyes csoportoktól, hogy melyik szakot hallgatják. A jogászok, teológusok, gymnasiumi tanulók, valamint a realiskolák hallgatóitól megkérdezte, mennyi létszámuk. A jogászokról Dr. Karsa igazgató szólt Ő Felségednek, ki a mint hallotta, hogy a főiskolának 140 jogász hallgatója van, meglepedését és örömet fejezte ki a magyar jogász a ifjuság n gyszáma felett.

Külön-külön megkérdezte az iránt, hogy a realiskola is egészen bent van-e a kollegiumban és hány osztályból áll. Szólni nem akaró éljenzés között haladt fel a fölépősn, mely egészen virágerdővé volt várszóva. A szőnyeggel borított lépcsőházban állt Petőfi óriás gypsz szobra, Huszár Adolf műve.

A főiskolai díszterem ajtaja ki volt tárva és ott Kiss Áron püspökhelyettes, szatmári esperes fogadta a királyt, ki mellet foglaltak helyet, az egyházkerület küldöttségének tagjai közül többen: Bernáth István, Yárady Gábor, Horthy István, mindhárom fényes díszmagyarban, Szűcs István, továbbá az esperesek Szabó János, Dávidházy János, Péterdy Károly, Szabó Károly, Székely Károly, Lukács Ödön, Szőke János esperesek, valamint a teológiai, jogi és tanítóképződei tanári kar, közülök Buzás Pál jogtanár díszmagyarban. Kiss Áron püspökhelyettes bemutatta a karzatot helyet foglalt főiskolai kántust, melyet Mácsay Sándor zenetanár vezetett. A kántus Kölcsey „Hymnus“-át adta elő, mely alatt, az ünneplés és megható pillanatokban elgondolkozva állott meg az uralkodó. A lélekemelő látvány érdekes képet nyújtott és ez volt a király látogatási ünnepek talán legkimagaslóbb része. A díszteremből dr. Karsa kalauzolás mellett a muzeum terembe ment végig Ő Felséged, hol Kovács János szertárőr és Oroz István tanítóképződei tanár fogadták. Az ásványtani muzeumban huzamos időt töltött Ő Felséged, mely alatt élénk érdeklődéssel kérdésközlött több aprólékos szertári tárgyról, melyekre Kovács János szertárőr adta meg a felvilágosításokat.

Ezután a szőnyegekkel borított lépcsőzetem a második emeletre haladt fel Ő Felséged hol a fizikai szertárt tekintette meg. A szertárban K. Kiss József szertárőr fogadta a fejedelmi vendéget, ki megadta a hozzá intézett kérdésekre a szükséges felvilágosításokat. Néha percekig meg állt egy helyben és szemlélte az egyes tárgyakat. Ő Felséged mindent apróra igyekezett megvizni és nem kerülte ki figyelmét semmi, a mi csak valami érdekességel bír.

Azután a hosszú másodemeleti folyosón végig haladva, érdeklődéssel szemlélte a széles udvaron álló diák ifjuságot, azonban a folyosóra nyíló diákszobák közül nem nézett meg egyet sem.

Az ő-épület délnyugati szárnyában a nagy könyvtár felé ment azután király Ő Felséged, hol a történelem nevezetességű oratorium mellett haladt el, melyben 1849-ben az országgyűlés tartott. A folyosón ott áll Dr. Hatvani István volt híres debreczeni kollegiumi physioce professor sarkóve, melyet szintén megnézett.

Azután bement kíséretével a nagy könyvtár termébe, hol Géressi Kálmán könyvtárőr fogadta. Végig ment a szőnyeggel borított nagy termen egészen a főbejárattal szemben levő Csokonai-mellszoborig, azután élénk figyelemmel nézett meg mindent. Többször igen szívvelyes szavakban adott kifejezést teljes meglepedésének.

Egyik legérdekesebb jelenete volt Ő Felséged debreczeni látogatásának az, midőn Dr. Karsa figyelmeztette Ő Felséget, hogy a könyvtár egy emléket is foglal magába Ő felség ifjúkori látogatásából.

Az 1857-iki császár-látogatás emléket nagy márványtábla örökíti meg aranyos latiníratu bevesséssel, mely előtt a király megállott és azt hosszasan szemlélte, azután eltávozása közben így szólt:

„Bizony, azóta megőregedtem!“
Eltávozta előtt a Felséged beirta nevét a látogatók könyvébe, melybe már 1857-ben is beirta egykor. Most is határozott vonásokkal, minden czikorya nélkül írta be nevét: Ferencz József. Beirták még neveiket: gróf Szapáry Gyula miniszterelnök, br. Orczy Béla miniszter és Jekelfalussy Lajos.

Ezzel a főiskolai látogatás véget ért és Ő Felséged lement a lépcsőkön a tókapuhoz. Mire leért a fényes kíséret az ajtóba, sűrű zápor kezdett esni hirtelen.

Ő Felséged az esőben haladt át szintén óriás éljenzés között a kir. gazdasági tanintézetbe.

A gazdasági tanintézetben.

A kir. gazdasági tanintézet igen díszesen fel volt lobogóva, elől a kapunál virág és czimerdíszítésekkel.

A Felséget itt Domokos Kálmán igazgató fogadta díszmagyar öltönyben; mellette foglalt helyet a tanárikar.

Ő Felséged végig ment a folyosókon, megtekintette a termeket és főleg a szertárban időzött hosszasan, hol több ízben kérdéseket intézett az őt kalauzoló Domokos Kálmán igazgatóhoz. Majd teljes meglepedését fejezte ki a látottak felett és bucsut vett Domokostól s azután ismét felült a kint várakozó kocsira. E közben az eső még mindig esett, de ez a körülmény egyáltalában nem volt hatással a néptömegre, mely szakadatlan éljenzéssel fogadta mindenfelé a Felség kocsiját, a merre csak elhajtott.

A katonai kórházban.

A katonai kórház megátogatása nem volt fölvéve az eredeti programmba. Csak tegnap jött az értesítés, hogy Ő Felséged őhajja magas látogatásával megtisztelni a katonai kórházat is.

Ő Felséged és kísérete a gazdasági tanintézetből indult a kórházhoz. Ezen mikor Ő Felséged bejött a gazdasági tanintézetből újra heves zápor eredt meg, a mely azonban egy kevésbé sem zavarta a közönséget. Az rendületlenül kitartott s az egész hosszú utvonalon, Piac, Czégléd, Baththány, és Varga utcákon szakadatlan sorfalak képezett és lelkesen éljenzett. A házak is egytől egyig fellobogóztak s több képen felidiszítve.

A katonai kórházban Buttman Alajos ezredorvos kalauzolta Ő Felséget, a ki több beteg szobába bement s ott a beteg katonákhoz egyes kérdéseket intézett, többnyire betegségük tartama, nemzetiségük és hogylédük felől. A nevezett betegeket atyanag vigasztalta; s a ki közülök felszart állani a legfelsőbb hadvezér előtt, annak intett, hogy csak maradjon tekve.

Tizenöt percnyi látogatás után Ő Felséged Homokkert sor, Kis és Nagyvárad, Piac, Péterháza utcákon keresztül s onnan a Margit fürdő és „István“ malom előtti, ujonnan kövezett uton a m. kir. méntelephez hajtott.

Az utat két felől jobogós árbozcok szegélyezik s mindenütt óriási közönség. Különösen a Péterfia külső végénél és az István malom körüi gyűlt össze nagy tömeg kalapja levéve, kenőt lobogtatva és éljenzve köszöntette a királyt, a ki szívvelyesen fogadta a nép szeretetének lépten nyomon megújuló nyilvánulását. A „Margit“ fürdőtelep popász díszkapuival, épületeinek nagyszerű csoportjával, lobogó, virág, girland és czimer díszítvényeivel látványos azonnal magára vonta a Felség figyelmét és érdeklődését.

Ezt a legmagasabb érdeklődést lekötötte az „István“ malom előtti eredeti dekoratio. Több száz szízes zászából két oldalt 10 — 10 magas gula emelkedett hét méternyi magasságban. A guák 14 méteres lobogozott árbozcokban végződtek, s az árbozcokat tügy girlandok fonták össze.

A szép viadukt két végén „István hozott“ és „Eljén szerete t királyunk!“ feliratok üdvözölték a királyt.

A ménlőtelepen.

A mi egész délieltt fnyegette a várost, a zivatar, egy óra után kitört, sűrű, kövér esősöppek kopácsoltak a házak falain s separték végig a poros utakat.

Daczára a zivataros időnek, már jóval egy óra előtt ezrével tödült a közönség, a várostól meglehetősen távolra eső m. kir. ménlőtelep előtt, hol a korlátokon kívül sorakozott. Felkeltőre ismét kitisztult az ég s ekkor robogó kocsikon egymásután érkeztek azok, a kiknek a korlátokon belül is szabad volt helyet foglalni.

Két óra után trombita harsogás jelezte, hogy közeledik Ő Felséged kocsija.

A méntelep kapuja előtt Zalabéri Horváth János altábornagy élén a hovédhuszár tisztikar sorakozott.

A lovasrendőrök a korlátok két oldalról sorfalat képeztek. Közvetlen a korlát bejára előtt állott meg Ő Felséged a hintó, melyből gyorsan kiszállván, a vele érkezett miniszterelnökkel együtt a tisztikar elé lépett s fogadta a szokásos tisztelgéseket.

Ő Felsége ezután végig haladt az udvaron, utközben Dégenfeld József gróf és Simonffy Imre polgármester felé fordulva, megjegyezte, hogy a maihoz hasonló zivatar volt tegnap Székelyhídon.

A ménlelep első emeleti ablakánál díszes hölgyközönség foglalt helyet.

A befásított tágas udvaron a vendégeken kívül nem volt senki, a miniszter elnökön, gróf Dégenfeld főispánon és Simonffy polgármesteren kívül ott voltak: báró Vay Béla borsodmegyei főispán, báró Radvánszky Béla, Jekelfalussy min. tanácsos, gróf Szapáry György, a miniszterelnök fia, Miklós Gyula országgyűlési képviselő.

Két tisztá, világos istállón áthaladtak a magas vendégek, a kék F a d l a l l a telep-parancsnok és D e s e ő főhadnagy kalauzolták. Ő felsége 84 mént tekintett meg. Ezek között képviselve voltak angol telivérek, arab, lipicai, bábolnai, mezőhegyesi és kis-beéri lovak.

Az istálló megtekintése után különféle fajú lovak felvezetése történt meg.

Ő Felsége és a kíséretét képviselő urak a kapuval szemközti lévő uton foglaltak helyet.

Fadlallah százados, telepparancsnok vezényelte mellett, huszonhét szobnól-szobnó paripát vezettek föl. Fadlallah százados az uralkodó kérdésére csaknem minden lóról elmondta, hogy miféle fajú és nevelési, hány éves, mióta van a debreczeni ménlelep birtokában.

Ő Felsége e közben a környezetében álló urak közül többször megköszöntötte a Legtovább Szapáry gróf miniszterelnökkel és Horváth altábornaggyal társalgott. A beszéd tárgyát Debreczen és Nagyvárad képezte. Simonffy polgármesterhez fordulva, kérdezte:

— A város tulajdonát képezi a ménleleplep.

— Igen, felség.

— Nagyon szép az épület. Egészséges. Jó helyre van építve. Látom, tovább építik a telepet.

H o r v á t h altábornagy előtt kizárólag nyilatkozott a tüzes paripákat elővezető huszárokról is.

— Ügyesen vezetik elő. Jól értenek hozzá.

Kifelé menet megjegyezte, hogy pompás levegő van a szépen befásított udvaron.

Végül a látottak fölött Horváth altábornagy előtt teljes megelégedését és elismerését fejezte ki.

Ő Felsége ezután az ezekre menő közönség éljenzaja között hintóra ült és a nagyerdőre hajtatott.

A ménleleplephez való kocsisort, valamint a zsák diadal kaput, ugyisint az egész menetet Gondy és Egy fényképezők több helyen különböző pozíciókban felvették.

A nagyerdei népnünnepen.

Ő felsége a ménleleplep megzemlése után délután két óraker az István malom előtti uton elhaladva a nagyerdőre hajtatott. A ménlelepleptől egész a nagyerdőig mindkét oldalon őrjási közönség várta, s szünni nem akaró éljenzésekkel üdvözölte. Ődakit pedig az erdőn valóssággal ember ember hátán állott, s igazán elismerésméltó higgadságot s nyugodtságot tanusított az a tenger nép, mikor bámulatos rendben várta a felség megérkezését.

Ő felsége kocsijáról a fűrdőháztól balra szállt le — a lövőházhoz vezetett ut mentén háromszáz rózsaszinbe és fehérbe öltözött leányka állott, az elemi iskolák s nőnevelde felsőbb osztályaiából, kezeikben kis aranyozott virágkoszarokat tartva, melyekből virágokat hintettek Ő felsége elé. A lövőháztól a népnünneplé felé vezető uton szintén fehérbe öltözött leánykák képeztek sorokat s szórta virágokat.

Valóban kedves és szép látvány volt aint a felséges, hatalmas szeretott király lábai elé hódolatak szerény megható jeleként azok a piczi kis apróságok szórta virágokat. Ő felségének is jól eshetett az a látvány s jószág arcán derült mosoly vonult végig mikor az őt kísérő Lengyel Imrétől kérdezte, hogy: M i n d e b r e c z e n i e k e z e k a s z é p k i s l e á n y o k ? — mire az azt felelte, hogy mind azok felség.

A lövőház előtti széles emelvényen a daleylet M á r k Endre elnök vezetése alatt állott s abban a pillanatban midőn ő felsége kíséretével a lövőház előtti terepért — rázendítette Huber „Király-induló“-ját. A kilenczven tagból álló hatalmas daleylet művészi képzettségű karmestere Tombor Aladár vezényelte s Rácz Károly zenekísérete mellett a művészi előadott darabbal valóban frapans hatást ért. Ő felsége állva hallgatta végig az egészet, s azután odalépett az emelvényhez s M á r k E n d r é t ő l k é r d e z t e , h o g y m i n d e b r e c z e n i d a l á r o k e ? mire az igenőleg válaszolt. Azután kérdezte még, hogy „m i n d é g e n n y i e n v a n n a k e ? Végül pedig legmagasabb elismerését fejezte ki, mondván, hogy „s z é p , n a g y o n s z é p — i g e n k ö s z ö n ö m .“ Tombor karmesternek is azt mondta: k ö s z ö n ö m — k ö s z ö n ö m s l á t h a t t o l t Ő F e l s é g e a r c z á n , h o g y v a l ó b a n j ó l e s e t t n e k i e z a z i g a z i m ű v é s z i ü d v ö z l e t , m e l y ü g y e s e n v o l t e l ő k é s z i t v e s m e s t e r i l e g k e r e s z t ű l v i v e .

A daleylet éneke után Ő Felsége ruganyos, gyors léptekkel a népnünneplé tulajdonképeni színhelyére sietett. A kanyargó porond-

zott utakat mindenfelé zöld levélgyírlandok szegélyezték, s a fákön apró lobogókat, s zászlókat lengtetett a szél. Gyönyörű szép idő volt. Az ég teljesen kiderült, a fákön s a fűvön az esőcseppeket meg-megragyogtatta a rája hulló nap-sugar — s aranyos harmat volt a leveleken — s könyharmat, örömköny harmatja a szemekben, mert igazán a megindulásig szép volt látni Ő felségének azt a szeretetteljes meleg érdeklődését, melyre hű népe hódolatnyilvánítását s az egész tiszteletére rendezett ünneplést méltatta.

Az utak két oldalán a merre Ő felsége járt leveles sátrak sorakoztak, melyben perczet, fonatot, mézeskalácsot, laccipecsenyét s mindenféle debreczeni specialitásokat sütöttek, főztek — a miket azután Ő felsége eltávozta után kiosztottak a nép között, Borméro helyiségül három sátrat ütöttek, előtte tisztásokkal, tánczó helyül, de Ő felsége eltávozta előtt természetesen nem osztottak innivalót.

Egy tisztáson hortobágyi gulyások csináltak nagy bográcsokba a gulyásos húst — s a nagy szolgafákön lógó bográcsokban ugyancsak slstergett, bugyborékoló az illatos szép piros hús. A bográcsok mellett pedig felgyűrt ingujju széles vállu hatalmas szép legények álltak s fakalakkal kavarták, forgatták a bogrács izletes tartalmát.

Léjtős, fenyőkkal körülnött lomboldalon pedig lombfűzéses árbocok között folyt az ökörsütés. A hosszú nyársra huzott egész ökört, az öreg Húse személyes felügyelete alatt forgatták a gulyások s körös-körül álltak az emberek, a kiknek egynemelyike már jó előre csinálta magának a gusztaust az izletesnek ígérkező potya pessenyéhez.

Ő Felsége a sátrakat Szapáry miniszterelnök s Lengyel Imre kalauzálása mellett járta végig. Mindenütt megállt, minden iránt érdeklődött. Az első sátorban Medgyesy Piroskától azt kérdezte, rámutatva a mézes kalácsokra: „H o g y i t t k é s z i t i k e e z e k e t ? s h o g y e z e k e z o k a h i r e s d e b r e c z e n i m é z e s k a l á c s o k ?

Az egyik fonatos sátornál pedig azt kérdezte, hogy: „S z e r e t i k e e z t D e b r e c z e n b e n ? A b o r o s s á t o r n a l a z t k é r d e z t e , h o g y „h á t a b o r r a l m i l e s z , m i é r t n e m m é r i k i — m i r e L e n g y e l I m r e a z t v á l a s z o i t a ; h o g y m a j d k i m é r i k , c s a k h o g y Ő f e l s é g e t á v o z a s a u t á n . A z ö k ö r s ü t é s t m e g n e z t e Ő f e l s é g e s k é r d e z t e : „h o g y e g é s z e n m e g s ű l e a z ö k ö r s h o g y j ó l e s z e a h u s a ? M i r e L e n g y e l a z t f e l e t t e , h o g y e g é s z e n n e m s ű l u g y a n a t , h a n e m a k ű l s e j e a z j ó l e s z , — m i r e Ő f e l s é g e i s m é t a z t k é r d e z t e , h o g y : „H á t a t ö b b i v e l m i t e s i n á l n a k ?

A gulyásos főzést is megtekintette Ő Felsége s F ü l ö p J á n o s g u l y á s t ó l , a h o r t o b á g y i p á s z t o r e m b e r e k n e k e t t ő l a t y p k u s a l a k j á t ó l k é r d e z t e , h o g y : h o g y k é s z i t i k a g u l y á s t ? a z u t á n p e d i g , h o g y : h á n y d a r a b m a r h a l e h e t a H o r t o b á g y o n ? A t ö b b i p á s z t o r e m b e r e k a r c z á n , a k i k k a t o n á s t a r t á s s a l n é z t é k a j e l e n e t e t , s z i n t e l á s z t o t t , h o g y m e n n y i r e j ó l e s i k a b e c s ű l e t e s d e r é k l e l k ű n e k l á t n i a z t , h o g y a l e g e s ő m a g y a r e m b e r a s z e g é n y p á s z t o r e m b e r e k e t s e r e s t e l l i m e g s z ó l i t a n i .

A népnünneplé megzemlése után Ő Felsége újra visszajött a lövőház elé s ott meghallgatta a dalárda által előadott „K i r á l y - h y m n u s t “ , T o r d a y G á b o r d a l á r d a t a g s z e r z e m é n y é t , m e l y Z i c h y G é z a g r ó f n a k t e s z t e s é t m á r m e g e l ő z ő l e g n a g y o n m e g n y e r t e s a d a l á r d a a z i l y e n c o m p o s i t o r m ű v é s z d i c s é r e t e u t á n t ű z t e c s a k k i p r o g r a m m j a m á s o d i k s z á m á l ű e z e m e l v e t , m e l y v a l ó b a n n e m e s a k a z a l k a l o m n a k m e g f e l e l ő v o l t , h a n e m z e n e i s z é p s é g e i v e l i g a z á n i m p o n á l t i s .

A dalárda éneke után Ő Felsége kíséretével együtt a helyi vasut pályaházához ment, hogy az ott reá váró fellebögözött s zöld galyakkal díszített vasuti kocsiába ülve, visszajöjjen Debreczenbe. Az állomásnál Szepessy Antal igazgatósági elnök s Hollander Gyula és Feischel Károly igazgatósági tagok várták Ő felségét, kiket Ő megköszöntötte s megkérdezvén tőlük, hogy milyen alaptörkével alakult ez a társaság? s hogy részvény társaság-e?

A vasuti kocsi való felszállás előtt még Lengyel Imre előtt fejezte ki Ő felsége legmagasabb elismerését, mondván, hogy „n a g y o n s z é p v o l t a r e n d , a z u t á n p e d i g S z a p á r y m i n i s z t e r e l n ö k k e l b e ű l t a k o c s i b a — s e l i n d u l á s e l ő t t e g é s z h a n g o s a n m o n d t a S z a p á r y n a k h o g y „i g a z á n m e g l e p e t t e z a g y ö n y ö r ű f o g a d t a t á s ; m i r e S z a p á r y i s m o n d t a , h o g y „i g a z á n g y ö n y ö r t ű v o l t . E z u t á n a k ö z ö n s é g őrjási lelkes éljenzése között elindult a vonat s visszavitte Ő felségét a városba.

Az udvari ebéd.

Miután Ő Felsége a helyi vasut külön vonatán visszajött a városba d. u. 3/4 3 óraker, visszavonult magán szobába, hogy kipihenje a nap nehéz fáradoimat. Négy óraker kezdődött az udvari ebéd, a városháza nagy terében. — 60 terítékű ebédre következő méltóságok és urak kaptak meghívót: gr. Szapáry Gyula br. Orczy Béla, Jekelfalussy Lajos miniszteri tanácsos, Péchy Tamás, Meszlényi Gyula püspök, Szapáry György gróf, Zelenka Pál püspök, zalabéri Horváth János altábornagy, Fadlallah El-Hadad Mihály ménleplei százados, gr. Zichy Géza, Melcer Gyula, br. Vécsey József, br. Radvánszky Géza, br. Vécsey Sándor kamará-

sok, gr. Dégenfeld József, Kállay András, Kállay Zoltán, Domahidy Ferencz, br. Vay Béla főispánok, Simonffy Imre, Böszörményi Károly polgármesterek, Ludvig magy. államvasuti elnök igazgató, Hajdu Sándor, Rásó Gyula, Nagy László, Miklós László alispánok, Szakszó Rezső, Zsendevics József kanook, Kiss Áron esperes, Tóth Sámuel egyh. ker. főjegyző, Jelenffy Kornél törvénysz. elnök, Dr. Kola János, Sesztina Lajos, Boczkó Sámuel, Nánassy Lajos, Podmaniczky Géza báró, Körösi Sándor, Boross Bálint, Desseffy Aurél gróf, Szomjas József, Domahy István, Miklós Gyula orsz. képviselők, Horthy István, Gencsy Béla, Gáti Tóth Mihály (Hajdu Szoboszló), Okolocsányi István, Simonffy Sámuel, Steinfeld Antal és Ő Felsége kíséretének személyzete.

Az udvari ebédre következő magyar szövegű meghívók osztottak ki:

„Meghívás l. f. udvari ebédre 1890-dik évi Szeptember 12-dikén d. u. 4 óraker N. N. urnak. Az urak magyar dísz ruhában vagy frakkban, a tábornok urak szolgálati vagy ezred tulajdonosi egyenruhában, a többi tiszt urak díszegyen ruhában tábori öv nélkül jelennek meg. Fölmentel a városház kapuján. Gyülekezés a fogadtatási teremben.“

A menükövetkező volt:

Potage á la Veuve.
Côtelette délicate.
Pièce de bœuf et selle de veau.
Filets de perdreaux á la Perigueux.
Pain d'écrivains en belle vue. Sorbet.
Chapons de Styrie rotis salade. Compote.
Fondsz d'artichaut á la Yslande.
Bombe á la renaissance.
Fromages.
Glaces aux framboises et au caramel.
Dessert.

Az ebédli teremben egy hosszú asztal volt terítve. Ő Felsége mellett jobbról Gr. Szapáry Gyula, Péchy Tamás, Pápay István, Zelenka Pál, báró Vécsey József, gr. Zichy Géza, gr. Szapáry György, gr. Dégenfeld József stb. Balról Meszlényi Gyula, Horváth altábornagy, Tarkovics József, Radvánszky Géza báró stb. ültek. Az asztal másik oldalán Ő Felségével szemben gr. Wolkenstein, ettől jobbra gr. Paar, Simonffy Imre, balra Bolfrás és Böszörményi Károly ültek.

Az ebédnél Rácz Károly zenekara muzsikált.

Ebéd után Ő Felsége rövid cserclet tartott, mely alatt különösen főispánokat és az egyház képviselőit tüntette ki megköszöntésével. Végül Simonffy Imre városunk polgármesteréhez lépett, a ki előtt ujalog magas megelégedésért fejezte ki a rend és fogadtatás feletts örömet, hogy Debreczenbe jöhett. Megköszönte a fogadtatást; a mire polgármester ur válaszolt, hogy Debreczen közönsége legfölegbobb volt, hogy Ő Felsége iránti hűségét és szeretetét ez alkalommal is kimutathatta.

A király beszélgetései.

Ő Felsége a hódoló küldöttségek fogadása alkalmával az üdvözlő beszédek és a legmagasabb válaszok után minden küldöttségből számosakat tüntetett ki kegyelmes megköszöntéssel.

Ő Felsége, a ki folyton jó kedvében volt, a legtöbb megköszöntéssel azon testület-ről, intézményről, városról, vidékről, foglalkozásról beszélgetett, a melyhez az illető tartozott, a melyet képviselt.

A r. k a t h. k l e r u s t i z s e l t e g e s e a l k a l m á v a l M e s z l é n y i p ü s p ö k u t á n p l. S z a k s z ó R e z s ő d e b r e c z e n i p r e p o s t - p l e b á n u s s a l v á l t o t t n e h á n y s z i v é l y e s s z ó t .

A t i s z á n t u l i e v . r e f . e g y h á z k e r ű l e t k ü l d ö t t s é g e i b ő l K i s s Á r o n t , g r . D é g e n f e l d J ó z s e f t , B e r n á t h I s t v á n t , a k i t ő l e g y h á z m e g y é j e ü g y e i r ő l , s a j á t g o n d n o k i h i v a t á s a r ó l k é r d e z ő s k ö d ö t t , S z é k e l y K á r o l y t , S z a b ó J á n o s t , d r . K a r s a I s t v á n t , T ű d ö s J á n o s t , J o ó I s t v á n k o l l e g i u m i g a z g a t ó k a t s z ó l i t o t t a m e g , a k i t ő l a k o l l e g i u m n e p é s z e g é r ő l , b e r e n d e z é s e r ő l é s é p ű l e t e r ő l t u d a k o z ó d o t t .

A t i s z a i á g . e v . e g y h á z k e r ű l e t k ü l d ö t t s é g i t a g j a i k ö z ű l b r . R a d v á n s z k y G é z á v a l , R a d v á n y I s t v á n n a l , b r . P o d m a n i c z k y G é z á v a l , F a r b a k y J ó z s e f f e l , B o c z k ó S á m u e l l e l , a k i e l ő t t e l i m e r e s é t f e j e z t e k i a r e n d p é l d á s t e n n a r t a s z a f e l e t t , — G l a u f , B a l t h a z á r é s U j á g l e l k e s z e k k e l .

A t ö r v é n y h a t ó s á g o k t i z s e l t e g e s e c s a k e m e g é s z f é l ó r á t v e t t i g é n y b e , m i u t á n Ő F e l s é g e a c s a k n e m 1 2 0 f ő b ő l á l l ó k ü l d ö t t s é g i t a g j a i k ö z ű l i g e n s o k a t k e g y e s v o l t m e g s z ó l i t a n i . A d e b r e c z e n i e k k ö z ű l S i m o n f f y I m r e p o l g á r m e s t e r e l , K ö r ö s s y S á n d o r r a l , S t e i n f e l d M i h á l y l a l , V e c s e y I m r e v e l , M á r k E n d r é v e l , a k i t ő l a d a l á r d á r ó l t u d a k o z ó d o t t é s J á m b o r F e r e n c z e z e l v á l t o t t s z i v é l y e s s z a v a k a t ; a h a j d u m e g y e i e k k ö z ű l R á s ó G y u l á t , g r . Z i c h y G é z á t , F e k e t e S á n d o r t , S t e r n J a k a b o t é s G á t i T ó t h M i h á l y t t ű n t e t t e k i m e g s z ó l i t á s s a l .

S i m o n f f y I m r e p o l g á r m e s t e r u r n a k a z t m o n d o t t a Ő F e l s é g e , h o g y ö r ö m m e l h a l l o t t a é s l á t j a m o s t s z e m é l y e s e n a v á r o s é p ű l é s é t ; m i r e p o l g á r m e s t e r u r a z t v á l a s z o l t a , h o g y

jövő évben az új kaszárnyák építése is kezdetét veszi. Ő Felsége erre azt jegyezte meg, hogy azok is nagyon hasznosak. Végül megdicsérte Ő Felsége a fogadtatást.

S z a b o l c s m e g y e f ő i s p á n j á t ó l a z t k é r d e z t e , h o g y a z i d é n s z e n v e d t e k - e s o k v i z k á r t , M i k l ó s L á s z l ó a l i s p á n t ó l a k ö z i g a z g a t á s m e n e t e r ő l , g r . D e s s e n f f y A u r é l t ó l : h e l y e á l l o t t - e m á r a z e g é s z s é g e , Ó n o d y G é z á t ó l : k é p v i s e l ő - e ? H a a s M ó r t ó l a z i d e i t e r m é s e r e d m é n y e r ő l k é r d e z ő s k ö d ö t t . M e g s z ó l i t á s s a l t ű n t e t t e k i F e r e n c z y B e r t a l a n t i s .

A z á l l a m h i v a t a l n o k o k t i z s z e l t e g e s e k o r S á g h y v a s u t i ü z l e t v e z e t ő t é s v e z é r f e l g y e l ő t , S z u n y o g h S á n d o r p é n z ű g y i g a z g a t ó t , P r u z s i n c z k y e r d é s z e t i f e l g y e l ő t é s C s á t h Z s i g m o n d p o s t a é s t á v i r d a f e l g y e l ő t t ű n t e t t e k i m e g s z ó l i t á s s a l , U t ó b b i t ó l a h e l y b e l i f o r g a l o m r ó l k é r d e z ő s k ö d ö t t .

A z ü g y v é d i k a m a r a t i z s e l t e g e s é n Ő F e l s é g e k e g y e s v á l a s z a u t á n k ű l ö n m e g s z ó l i t á s s a l t ű n t e t t e k i D r . K o l a J á n o s t , S z i l á g y i K á r o l y t é s N e m e s K á l m á n t m i k ö z b e n k i f e j e z t e a d o t t a z o n b i z t a t ó k i l á t á s o k n a k , m e l y e k r e a z i g a z s á g s z o l g á l t a t á s r e f o r m j á v a l e g y ű t t a z ü g y v é d i k a r i s b i z v á s t s z á m o l h a t .

A z i p a r é s k e r e s k e d e l m i k a m a r a t i z s e l t e g e s e a l k a m á v a l i s t ö b b e k e t r é s z e s i t e t t a l e g f ö l b b m e g s z ó l i t á s k i t ű n e t ő k e g y e b e n , é s D r . K i r á l y F e r e n c z o r s z . k é p v i s e l ő s k a m a r a i t i k á r t ó l a l e g b e h a t ó b b a n t u d a k o z ó d o t t a D e b r e c z e n h e z t a r t o z ó o r s z á g r é s z k ö z g a z d a s á g i v i s z o n y a i r ó l S e s z t i n a L a j o s , S z a b ó K á r o l y , Z á d o r L a j o s , d r . B a y e r F e r e n c z t ó l i s t u d a k o z ó d o t t k e r e s k . v i s z o n y o k r ó l , é s a z a k a d é m i á r ó l .

A t ö b b i t i z s e l t e g é k ü l d ö t t s é g e k b e m u t a t á s a k o r i s f o l y t a t t a Ő F e l s é g e a k e g y e l m e s m e g s z ó l i t á s o k a t . A z i z . h i t k ö z s é g t i z s e l t e g e e k o r k é r d e z t e d r . B a l k á n y i M i k l ó s t ó l , h á n y a n v a n n a k D e b r e c z e n b e n a z i z r a e l l i t á k ; m i v e l f o g l a l k o z n a k ?

— K e r e s k e d é s s e l é s m e z ő g a z d á l k o d á s s a l f e l e l t e B a l k á n y i :

— U j t e m p l o m o t é p i t t e t t e e m á r ?

— M é g n e m F e l s é g . A z o n b a n t e r v b e n v a n a z é p i t é s e .

Az elutazás.

Az udvari ebéd végével a főhadsegéd jelentést tett Ő felségének, hogy az elutazásra minden készen van. Ekkor rövid csercle után Ő felsége visszavonult s majd később, midőn már a két lovas bandérium felállott a város háza előtt, megjelent a kapu alatt.

E közben folyton esett az eső, de azért ugyanannyi néptömeg gyűlt össze a főterem és tribünökön, mint a bevonulás alkalmával. Szakadatlan, szünni nem akaró viharos éljenek között szállt fel az ötös fogatra és Gr. Szapáry Gyula miniszterelnökkel együtt a magyar államvasutak pályaházához elindult az ünnepi díszmenet, mely teljesen hasonlított a bevonuláshoz. Tűzoltók vontak kétfélel kondort, de a nélkül is mindenütt a legnagyobb rend uralkodott.

Előlovagoltak a lovas bandériumok, azután egy kocsin Gr. Dégenfeld József főispán és Simonffy Imre kir. tan. polgármester.

Ő Felsége Gr. Szapáry Gyula miniszterelnökkel ült a város ötös fogatán, utána a bevonulásnál leirt notabilitások hosszú kocsisorral. Az állomás peronján még egyszer megköszönte Ő Felsége Simonffy Imre polgármesternek a város részéről nyilvánult szíves fogadtatást e szavakkal: **E napot nem fogom elfeledni!**

Ezután ruganyos léptekkel szállott fel a kocsi és a vonat pár percz múlva lelkes éljenzések között elrobogott.

Ő Felsége eltávozása után az együtt volt deputációk tagjai szívesen ovációban részesítették Gróf Szapáry Gyula miniszterelnököt. Alig robogott ki a peron elől Ő Felsége kocsija a küldöttségek a miniszterelnököt körül fogták és oly szívesen ovációban részesítették, mely valóssággal tüntetésszerű volt.

Szakadatlan éljenek közt hagyta el a peront a miniszterelnök és áthaladt a pályaház váróterméin s kocsiába ülve, behajtatott a városba. Az éljenzésekben bőven kitutott polgármester urunknak.

A bankett.

A mai ünnepek a nagyerdei vendégloben rendezett bankettel értek véget, a melyet a város rendezett a vidéki küldöttségek tiszteletére. A bankett este 1/9 óraker kezdődött. A tágas teremben öt asztal volt terítve, melyeknél harmadfélszáz vendég foglalt helyet. — Az első felköszöntőt Lengyel Imre a népnünneplé rendezőségének elnöke mondotta élitetvén a jelen lévő gr. Szapáry Gyula miniszter elnököt.

Azután Gr. Szapáry Gyula emelkedett fel s nagy figyelemmel hallgatott felköszöntőt mondott, a legmelegebb rokonszennvel szólván városunk iránt, melyben örömmel jelent meg, annyival inkább mert Debreczen olyan nagyszerűen adott ma kifejezést Ő Felsége iránti törhetetlen hűségének. E város jövődjére, e jövődöt munkáló polgárságra

üríti poharát. Zugó éljenzéssel válaszolt, felállva, a közönség a nagyhatású felkészüléssel.

Czigánytust helyett a dalegyet énekelte el a háromszoros „Eljen öt”, a melylyel a lelkes hangulatot még inkább emelte.

Lapunk zártakor Balogh Ferencz mond tosztot.

Napi hírek.

A királyi ajándék. Ő Felsege tegnap délelőtt Boczkó Sámuel rendőr főkapitánynak egy brilliantos arany gyűrűt Balogh Mihály főmérnöknek pedig a ki a diszitési és városháza berendezési munkálatait vezette brilliantos arany méltú adott emléke. Mindkető F. J. monogrammal.

A királyi látogatás alkalmából az államvasutak igazgatósága a várható fokozott közlekedés biztosítására a legmesszebb menő intézkedéseket léptette életbe. E célból az egész idő alatt az érdekelt vonalokon a felügyeletet a központból odarendelt több tisztviselő vezették, a felügyeletet pedig maga az igazgatósági elnök Ludvig Gyula gyakorolta, ki személyesen vezette az összes udvari vonatokat. Dacára, hogy nem várt mértékben töltötte meg az utolsó közönség az egyes vonatokat, úgy Nagy Várád de különösen Debreczen felé apróbb késedelme zések leszállásával teljes biztonsággal és rendszerben közlekedtek minden irányban a tulajdoni vonatok.

A debreczeni autonóm orthodox izraelita hitközség küldöttség tisztelgésekor föltisztelendő Szótfert Zsigmond főrabbi a vallásilag előírt imát eredeti héber nyelven elmondotta, melyet a király kegyesen meghalgotat és végezetül „Amen”t mondott, erre Tafler Ignác hitközségi elnök, mint a küldöttség vezetője tartotta az üdvözlő beszédet.

A hírlapok közül képviselve vannak a „Nemzet” (Porzolt Kálmán), a Bud. Cor.” (Futakki Gyula, az „Egyetértés” (Györfy József), a m. távirati iroda (Egyesi Géza és Ősi Samu) Farkas Imre „N. Pest. Juor. „Koozszár” (Bede Jób.) Ujlaki Antal a „Szegedi Híradó.” A többi lapok helyből kapták értesítéseiket.

Halálozás. Mint legmélyebb részvétellel értesülünk Konty Emília, Konty József városi nyug. alkaptány leánya, Nyiregyházaán tegnap éjjel meghalt. A kedves halott hült tetemei haza szállítván vasárnap d. e. 1/2 12 órakor, a rom. cath vallás szertartása szerint Teleky-utca 2169 ik szám alól az örök nyugalomk át adni.

Hajdumegye közigazgatási bizottsága szerdán tartotta meg havi ülését gr. Dégenfeld József főispán elnökle alatt. A felváltás alá került előadói szakjelentések tartalmából közöljük a következőket: A közbiztonsági viszonyok teljesen kielégítőek voltak. Tüzesetek szokatlan nagy számban merültek fel, igen sok helyen jelentékeny károkat okozva. A bejelentett 23 tüzeset közül a kabai aug. 25 csaknem végzetessé vált lett a községre. Ezen tüzvész 18 lakóház, 49 melléképület, 40 csomó takarmány, kicséplelt gabonaneműek a háziállatok elpusztulásával mintegy 10000 frtnyi kárt okozott; két emberélet a vész áldozatául esett. A károsultak javára a könyörödomány gyűjtés megindított. — A hasznos háziállatok egészségi állapotában tetemes javulás állott be. A száj és körömfájás járvány nagyrészen megszűnt. Ügyforgalom volt aug hóban közigazgatási júliusról átjött 149. aug. érk. 963, összesen 1117. Elint. 917. Hátrány 209. Közigazgatási bizottsági átjött 66. érk. 75, összesen 141. Elint. 60. hátr. 81. A népoktatási intézetekben szünetidő levén a tanítás szünetelt. — Közegészségügy. E hó rendkívül hőségű és száraz volt, az őszi vetések teljesen elülték, szántási és vetési munkát lehetetlen volt. A hő mérő + 11 (27 regg) és + 38° (6-án délbe) között ingadozott. A kurtak kiszáradása, az ivóvíz megromlása állandó levén az egészségi állapot kedvezőtlen volt. Meghalt 309 egyén, 507 szaporodás 114. Rendkívüli haláleset 4. augyilkos, 2 pedig a kabai tüzvész alkalmából elégett. A hőszórményi fogházban volt 46 férfi, 7 nő, kik kosárkötéssel foglalkoztak. A munka keresmény 83 frt. 22 kr. készletben van 155 kosár. Fegyelem, rend, élelmezés kielégítő. A vármegyei utak állapota jó volt, közmunka váltáság ezimél befolyt 5161 frt. 30 kr. A tartozásokból leiratott 2425 frt. A kazán szemle megkezdett. Adóügy. Egyenes adóban befolyt 1399.73. Díj jövedékben 37 frt 60 kr; dohány jövedékben 10125.87. Határvám jövedékben 458310. Fogyasztási adóban 9555.63 kr. Italmérségi jövedékben 11141 frt. 12 kr. Adófizetési halasztás e hóban engedélyezve nem lett.

Ö. T. Szikszay Lajos építész, a péterfai házában kitért tűz alkalmából a helybeli önkéntes tűzoltó-egyletnek 10 frtot adományozott.

Népszámlálás. A jövő év tiz első napján rendezendő országos népszámlálás tárgyában a városi tanács azt határozta, hogy a város területén, az 1880-iki népszámlálásnál követett s akkor czélszerűnek bizonyult eljárását alkalmazza. A város határa két területre lesz bocsotva; a belterület 79, a külső terület pedig 29, így az egész város 108 számláló csoportra oszlik, melyek egyenként 500—750 főnyi népességet foglalnak magukba. A Gyulai Macs és Gyulay Hegyes, továbbá Saváskut és Külső- és belső Guth puszták népszámlálás tekintetében is a városhoz osztatnak be. A költségekre 2500 frtot javasol a tanács a jövő évi költségvetésbe fölvételni.

Francia, német nyelv. Szeptember hó 1-jén megkezdtem ismét a francia és német nyelvbeni oktatást, elismert rendszerint; tandíj mérsékelt, 3—5 tagból álló csoportban előnyös feltételek mellett; gyermekeknek különös suyt fektetek a szépírásgyakorlatára. A magyarokat magyar nyelven adatik — Tanítványaim kényelmére lakómat áthelyeztem czeplédutczából a szt. Anna utcza i 2541 szám házba. — Tisztelettel Zechini Marianna.

Mindazok érdekében, akik a tisztaságot kedvelik. „Zcherlin” a legjelesebb szer minden faju rovarok ellen, a leghatékonyabb és mindig beválnak bizonyult eszköz a legbosszantóbb féregnek és petének gyors kiirtására. Tökéletesen elpusztítja a poloskát és bolhát; konyhánból kiirtja a svábogarat; leggyorsabban szabadít meg legyektel; házi állataikat és növényeiket megoltalmazza minden féregtel és az ezekből eredő betegségtől; megöli a tetveket stb; azért különösen ajánlatos a lakóházak, konyhák, istállók, kertek, szobai növények és madárkalitok tisztántartásához, és úgy szállodák, fogadók, jószágbir tokosok, bőrkereskedők és szűcsök, valamint mindazok számára nélkülözhetlen, akik a tisztaságra és egészségre gondot fordítanak. Minden valódi palacsak Zacherlin egy a védjegyvel, mint „J. Zacherl” névjegygyel van ellátva, és óvatosan megkülönböztetendő a palacsak nélküli, nyitva vagy dobozban, a vagy másnemű csomagolásban árult közönséges rovarporoktól. A bevásárlásnál mindig a valódi „Zacherlin” kérendő „J. Zacherl” névjegyére különös figyelm fordítandó, és minden tévedésbe ejtő utánzatok határozottan visszaszantandók. Különbön szabadjon ezenel az ezen mai számunkban megjelent idetartozó hirdetésre utalunk.

Kaszárnya elmélet. — Mi az első föltétel arra, hogy vala kit katonai parádéval tessenek el? — Az első föltétel? Hogy az illető meghalt legyen!

Kaszárnya virág. Örmester: Hogy áll ismét? Maga úgy néz ki, mintha defilireum tramszben lenne.

A debreczeni katonai zárgyakorlatok. Szeptember 12—16-ika közt Debreczenél tartandó nagy zárgyakorlatokról a „Katonai Lapok” című szakközönlöny a következőket írja: „E hadgyakorlatok az ideai gyakorlati évadban a legkiválóbb helyet foglalják el. Mig ugyanis a többi hadgyakorlatoknál csak az illető hadtest két hadosztálya manőverez egymás ellen, Debreczenél a 6-ik és 7-ik hadtest fog egymással szemben állani. A fővezényletet, mint minden évben, Albrecht főherczeg, mint a hadsereg főfelügyelője viszi, a ki 11 én érkezik Monostorpetribe. 12-én felállítási pontjikon vonatnak össze a csapatok, 13-án megkezdődnek a hadműveletek, 14-én vasárnap szünetelnek s 15-én és 16-án tovább folynak.

A záró hadgyakorlatok alapjúl vett föltevés a következő: „Az északi hadsereg Tokaj környékéről balszárnyával, a 6. hadtesttel, Nyiregyházaán és Er-Mihályfalván át előnyomul a déli hadsereg ellen. Ez utóbbi Nagyváradnál gyülekezik és magához vonja Erdélyből Szilágyoslyón és Margitán át a 7-ik hadtestet.”

Albrecht főherczeg főhadiszállását képvisik: báró Piret Jenő lovassági tábornok, báró Beck Frigyes tábornosernagy, vezérkarfőnök, Vilmos főherczeg tábornosernagy, tüzeréségi felügyelő, Benkenhinn Károly ezredes. Mint döntő bírák és segédek szintén a főhadiszálláshoz tartozva működnek! Windischgrätz Lajos herczeg lovassági tábornok, gr. Grünne tábornosernagy, Frigyes főherczeg tábo szernagy, Szvetenay, Dávid, Lobkovicz Rudolf herczeg, gróf Uexküll, Galgóczy és Forinyák altábornagyok, Némethy, Stanger és Fabiny vezérőrnagyok s a 100. gyalogezred ezredese, továbbá a vezérkarból: Czibulka, Gansch, Latscher ezredesek, Potierrek alezredes, Szaszkievics őrnagy és Dalez százados, Albrecht főherczeggel együtt van tehát a főhadiszálláson 16 tábornok, 12 törzs- és 20 föltiszt, 154 közelegény, 61 polgári szolga, 121 ló, 1 jármű.

Hadrend: Eszaki fél (tehér jelvényvel) 6. hadtest, parancsnok Braumüller Tódor altábornagy, vezérkari főnök Riegg Ignác ezredes; 15. gyaloghadosztály, parancsnok báró Albori Jenő altábornagy, a 29. és 30. dandárokból, a 11. nehéz ütegosztályból s a 12. huszárezred két századából állván; 27. gyaloghadosztály, parancsnok Kovács György altábornagy, az 53. és 54. gyalogdandárból, a 12. nehéz ütegosztályból s a 14. huszárezred két századából állván; a 39. magyar honvéd gyaloghadosztály, parancsnok Paxy Károly altábornagy, az áll a 77. és 78. honvéd gyalogdandárból, a 40. nehéz ütegosztályból és az 5. honvédhuszárezred 2 századából. Továbbá közvetlenül, a hadtestpa-

rancsnokság alá van adva: a 6. lovasdandár, a 6. tüzérezred és az 1. utászszázad előrsi hidszekerészettel.

Déli fél: 7-ik hadtest, parancsnok br. Waldstätten János altábornagy, vezérkari főnök Dessevicz Vilmos ezredes; 17. gyaloghadosztály, parancsnoka Kuttig Albin altábornagy, áll a 33. és 34. gyalog dandárból, a 13. nehéz ütegosztályból, a 13. huszárezred két századából, a 34. gyaloghadosztály parancsnok Tyr Miksa lovag vezérőrnagy, áll a 67. és 68. gyalog dandárokból, a 14. nehéz ütegosztályból s az 1. huszárezred két századából; a 40. magyar honvéd gyaloghadosztály, parancsnoka Kubinyi János altábornagy, áll a 79. és 80. honvéd gyalog dandárból, a 32. nehéz ütegosztályból s a 2. huszárezred két századából. Továbbá közvetlenül a hadtestparancsnokság alá van rendelve a 7. lovas dandár, a 7. tüzérezred, a 16. utászszázad az előrsi hidszekerészettel. Min-tán mindegyik hadtest 38 zászlóaljából, 18 lovas századból és 17 ütegből áll, a debreczeni záróhadgyakorlatoknál 72 zászlóalj, 36 lovas század, 34 üteg és 2 utászszázad fog működni.

Felelős szerkesztő és kiadó laptulajdos: **Vértesi Arnold.**
Főmunkatárs: **Karczag Vilmos.**

A zsidó ünnepekre

ajátatossági és imakönyvek nagy választékban és jutányos áron kaphatók

László Albert könyvkereskedésében (a „Bika” szálloda mellett.)

Győri Ignác

Debreczen, főtér „Bika” szállodával szemben.

Ajánlja dusan berendezett

férfi, női és gyermek

kész fehérnemű raktárát.

Legszebb bujdonságok

női triko derekak,

fiu és leány triko ruhácskákban.

Táncztanítási jelentés.

Mély tisztelettel tudatom a helybeli és vidéki n. é. közönséggel, hogy péterfia-utca 980 számú saját házámban a mai kor igényeinek megfelelő táncziskolát rendeztem be, hol épp úgy a növendékek, mint mélyen tisztelt szüleik teljesen otthon érezhetik magukat, nem kímélve költséget és fáradságot oda törekedtem, hogy a magasabb igényeket is kielégíthessem. Növendékeimet három csoportba fogom osztályozni, u. m.: kezdők, haladók és gyakorlók Coloneeja, mely utóbbi hetenként kétszer: szerdán és szombaton este 8 órától 10-ig zenével tartatik, ezenkívül a hely. hitv. egyház leánynevelő intézetében is fogok naponként tanítani. Órámat folyó évi szeptember hó 8-án kezdem meg; beiratkozásokat a mai naptól elfogadok minden időben. — Tandíj a kezdők és haladók osztályában 10 frt egy tanfolyamra, a gyakorlók Coloneeijában tizenkét estélyre 5 frt, hat estélyre 3 frt.

A n. é. közönség becses pártfogásába ajánlván magamat

teljes tisztelettel
Alföldy Károly
tánczmester.

DITMÁR-féle
L Á M P Á K,
ugyszintén
Majolika kályhák
rendkívül leszállított áron kaphatók
Szent-Királyi és Kalenda
műpar áru raktárában.

Kiadó bolt.

Czepléd-utczán a 2155. sz. házban, szemben a gyógyszerertárral és színházzal, napmentes északi oldalon, a ház modern átalakítása folytán egy nagy, elegáns tükörablak kirakatokkal ellátott 64 négy-szög méter terjedelmű bolt kiadó, mely azonban kétféle is különíthető: ez esetben az egyik boltra két, 4—4 négy-szög méter kirakat és ajtó jut, a másikra egy 4 négy-szög méter kirakat és ajtó, mind-egyik önálló gázvezetékekkel, vörös márványlépcső és aljzattal ellátva. Az egész már szeptember hó 15-én használatba vehető.

Kuhinka István K. és fia
egyesült magyarhoni üvegyárak részvény társaság raktárai
BUDAPESTEN **DEBRECZEN** **BÉCS**
közp. főraktár VII. Dohány utca 2. Obere Donaustrasse.
főraktár VI. Andrassy-ut 43. Piacz utca 1903. **Nagyvárad**
Arad.
nagyban és kicsinybeni eladás gyári árak mellett.
A méhészeti egyesület által elfogadott és használt
MÉZES ÜVEGEK
1 klg. 1/2 klg. és 1/4 klg. nagyságokban.
Üvegárúk **Lámpák** **Porcelán-árúk**
nagy választék
asztali ivó, boros, sörös és liqueuros készletek, szines és kristály üvegből, különféle virág és névjegy tartók, virág kosarak és különféle dísz tárgyak.
Ditmár és Brüner-féle gyári raktár. Salón, ebédlő és asztali lámpák, háló szoba ampelnák a legnagyobb választékban. Minden lámpába alkalmazható égő, melynek tökéletes szerkezete is elölő készültéke van. Különféle villám, Excelsior és Triumph lámpák, melyek nagyobb helyiségek megvilágítására alkalmasak. Lámpa alkatrészek és különfélebelek.
a legnagyobb választékban. Étkező, kávé, teás moeca és mosó készletek, valódi **MEISSENI** edény, Majolika Terracotta és Fayence dísz tárgyak u. m. virágtartók, faldíszek különféle nagyságban, alakok stb.
Berndorf, alpaca és china ezüst evőeszközök

Van szerepe a t. közönség b. tudomására hozni, hogy üdülési utamról visszatértem, s mint eddig fáradságot és költséget nem kíméltem, hogy már hol yben fennállott

fogtechnikai műtermemet

ismét újonnan berendezem. Ez alkalommal hátr vagyok megemlíteni, hogy Amerikában hol a szakföldmunka legutolsó viványainak a'kalmazása folytán a fogászat legfőbb fokát érte el, a

műfogászatot több ízben és több évig gyakoroltam az utóbbi években pedig rendszeres külföldi utazásaim alatt a fogtechnika térén előfordult újításokat elsajátítottam. — a fogászat terén már 16 év óta működöm és elért eredményeimet számos hírneves bel- és külföldi orvosi elismerések is igazolják. Három évi működésem helyben megbízhatóságomat s szakképzettségemet bizonyítja s remélem, hogy a nagyérdemű közönség további bizalmát és pártfogását annál is inkább sikírúni fog elnyerni, mivel

c upán a műfogászatnál foglalkozom, tehát erre súlyt fektetek s igyekeznék fogok tovább, is mint eddig megrendelt fogakat pontosan, lelkiismeretesen és jutányosabban mint bárhol készíteni. — Végül h. csos ügyelmébe ajánlom, hogy a legújabb Amerikai rendszer szerint, úgy egyes fogakat, mint egész fogsort, kautschuk, arany vagy Celluloidba foglaltva, ekapocsal, rugany, nyal, vagy légnymás v. a. i. mint

Műleges szájpaddásokat

a. élkül, hogy a gyökereket eltávolítani kellene 5 évi jótállás mellett készítok.

Szegényebbeknek részvétl. tetésre

tisztelettel

Friedmann L.

N.-Váradi utca 2086. Huttársz. ház.

Orvos utakon a műfogászatban oktatást adok és azoknak esetleg adata szerint mint eddig műfogakat készítok. A nálam megrendelt műfogak árából, bérki által kihuzott fogak kihuzás árát leszámítom — Vidékieknek a vaspályán utazási költséget a műfog árából megtérítem.

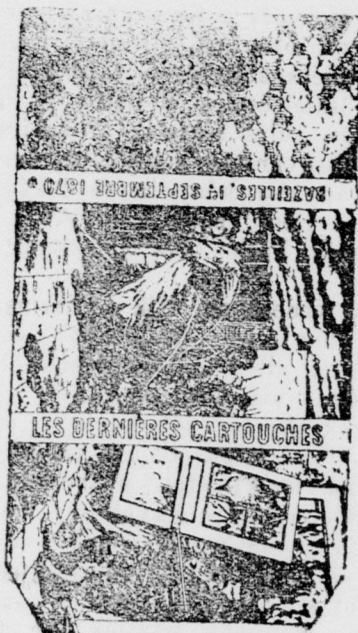
A legjobb cigaretta papir.

Nem üres reklám, hanem a tudomány legelőkelőbb szemlélyiségek által bebizonyult tény, hogy a

„Les dernières Cartouches“

cigaretta papir, Braunstein Frères gyárából.

(Páris, 65. Boulevard Exelmans.)

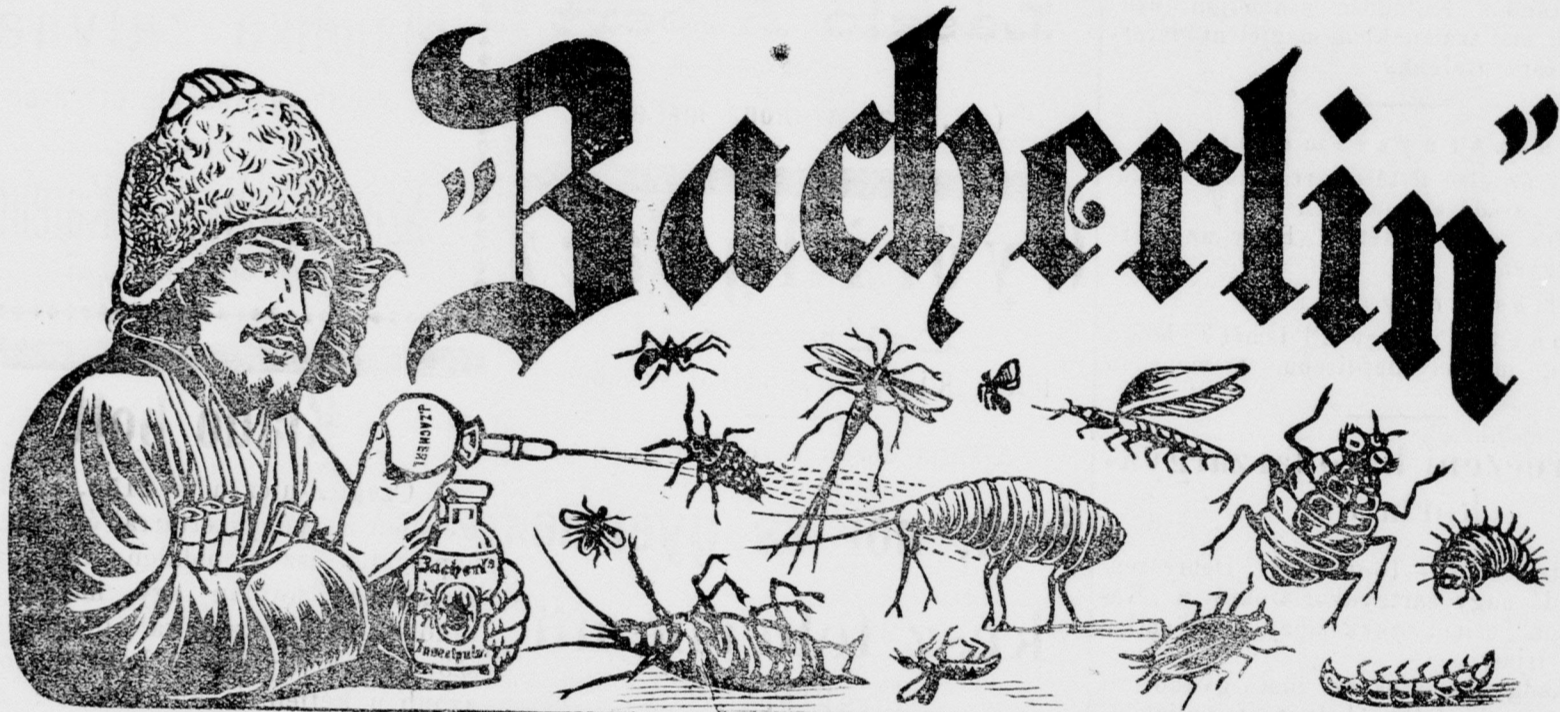
A kereskedelembe előforduló különféle jobb cigarettapapírok előkelő tudósok által összehasonlító vegyelemzésnek alávetettek, úgy Dr. Pohl, a bécsi vegytani egyetem tanára, Dr. Liebermann tanár a budapesti állami vegytani átlomás főnöke, újabb időben Dr. Soyka Hygienei-tanár által a prágai német egyetemen és mindezen összehasonlító vegyel mzéseik mindenkor azon eredményt adták, hogy a BRAUNSTEIN FRÈRES czig cigarettapapírosa a legfinomabb és legjobb.

Valódi csak azon papir, melynek etiquettj. mellékelt rajzhoz hasonló és BRAUNSTEIN FRÈRES cziget visel. Ezen czig cigarettapapírjánál minden csomag annyit lapot tartalmaz, a mennyit az etiquettjén fejegyezve van.

A gyára czig alatt Bécsben, I. k. Schottenring 25 sz. raktárt tart cigarettapapírjai czig cigarettá hűvelői elárúsítására.

Braunstein Frères

Kérem győződjék meg arról, hogy a

valóban a legkiválóbb pusztító szere minden féregnek, mert — mint sem mi másféle szer meglepő sikerrel és gyorsasággal pusztítja ki az ártalmas férgeket. Tessék vigyázni a vásárlásnál, s mindenkor a valódi „Zacherlin“-t kérni, mely üvegekben van a Zacherl N. névvel. Ne vásároljon soha leveg nélküli port, vagy más efféle csalóka utánzatot. A „Zacherlin“-nel együtt tessék okvetlenül beszerezni a „Zacherlinsparer“-t 30 kron, mert ez újonnan feltalált elporzási készülék által majdnem háromszorosan többszörösíti az üveg tartalmát.

DEBRECZENBEN kapható a következő czégeknél:

Cranak Józsefnél,
Deutsch Albert,
Szabó Zsigmond,
Gölli Nándor gyógyszerész,
Dr. Rothsteinék gyógyszer.
Varga Lajos,
Gaszner Károly,
G. Imrich Lajos,
Dimök Béla,
Leidnrost Ámin

André Károly,
Vaidner József,
Tóth Béla,
Koha Henrik,
Benedek A.
Pozsgai Antal,
Szent Királyi és Kalenda,
Troszányi Ferencz,
Kun Józsefnél,
Riekl Józsefnél.

Ér. Diószegen.
Mezey Albertnél.
Ér. Endrédén.
Geszterédy K. Ferencznél.
Ér. Mihályfalván
Lávay Vinczénél.
Hajdu Nánáson
Slachta Jánosnál.
Nagy-Kállón
Nagy Károlynál.

Na y-Károlyban
Noun Jánosnál,
Bertalan Kereskes,
Kaufmann Jacob.
Püspök-Ladányban
L. Magyoriósy ju. & Co.-nál.
Székelyhidon
Tuayoghly Lajosnál.

A többi városban ott vannak raktárak a hol Zacherlin J. falragaszok ki vannak téve.

Kunz József és Társa

Budapest, DEBRECZEN, Nagyvárad.

Vászon, készfehérnemű,

szőnyeg
divat és rövidaru
raktára.

Menyasszonyi

kelengyék

teljes kiállítását elvállaltatik.

125.

ÁRJEGYZÉK.

az „ISTVAN“ gőzmalom
készítményeinek

KÖTELEZETTSER NÉLKÜL, DEBRECZENBEN

és az 1887. április 18-án Budapesten tartott általános magyar malomgyűlésen megápitott s 1887. évi június 1 én életbe lépett eladási, fizetési és szállítási módozatokra vonatkozó egyezmények szerint.

A. Asztali dara nagyszemű	100 kil	15.60
B. Szinte középszerű		14.60
C. Királyliszt		14.60
1. Lángliszt		14.40
2. Montliszt		16.20
3. Zsemlyeliszt 1-ső rendű		13.80
4. " 2-od rendű		13.40
5. Fehér kenyérliszt 1-ső rendű		12.80
6. szinte 2-od "		12.20
7. Közép kenyérliszt 1-ső "		11.40
8. " 2-od "		10.60
8 1/2 Barna " 1-ső "		10.—
9 1/4 " 2-od. á 70 kgr.		7.80
9 Láblist	á 70 kgr.	6.20
10 Veres liszt	á 50 kgr.	—
11. Finom korpa zsákkal	50 "	4.60
12. Durva korpa zsákkal	á 50 kgr.	4.—

A finom és durva korpa árából eddig engedélyezett 5%-töli engedmény a fennmilitett egyezmény folytán szintén beszüntetett.

Debreczen, 1890 szept. 6.

A Debreczeni Ellenőr könyvkötészetében

mindenféle diszes és egyszerű

KÖNYVKÖTŐI

munkák

gyorsan, pontosan és jutányos árban elkészítetnek.

Sirkőraktár eladás

Tisztelettel tudatom a helybeli és vidéki n. é. közönséggel, miszerint; betegségem folytán ez

egész nagy sirkőraktáramat

akár egészben, akár csoportokban, akár egyenként beszerzett, áron alól is eladom.

Tisztelettel

Boros Sándor

Debreczen Kisvárad-utca 2102.

Már megérkeztek.

AZ ŐSZI és TÉLI IDÉNYRE:

női felöltők és bundák,
gyermek köpenyek,

KARMANTYUK (Muff) nagy választékban
legújabb divat szerint

melyeket a nagyérdemű közönség becses
figyelmébe ajánlom.

Tisztelettel

STERNIZIDOR

a megyeház mellett,
a Miklós-utczával szemben.

A Miklós-utca sarkán, a vármegyeházzal szemben.

Őszre!
Télre!

Olesón!

FÉNYES MŰR

férfi és gyermek ruháktárában

a következő feltűnést keltő olesó
árak mellett őszi és téli ruhák
kaphatók.

Férfiaknak:

- 1 Überzieher . . . 6 frt és feljebb
- 1 Téli kabát . . . 8 " "
- 1 Férfi öltöny . . . 7 " "
- 1 " téli Mentsikoff 10 " "
- 1 fekete öltöny . . . 10 " "
- 1 rövid téli kabát . . . 3.75 " "
- 1 szövet nadrág . . . 2.50 " "
- 1 eszimanadrág . . . 2.50 " "

Fiúk és gyermekeknek:

- 1 fin überzieher . . . 5 frt és feljebb
- 1 " téli kabát . . . 5.25 " "
- 1 " egész öltöny . . . 4.75 " "
- 1 " téli Mentsikoff 6. " "
- 1 " rövid téli kabát 2.50 " "
- 1 " Mikádó kabát 5. " "

Gyermek öltönyök 3 évestől 8
évesig 2.50-10 frt.

Báránybéléses téli kabátok 8 frttól
feljebb.

Finom szőrme béléses téli kabátok (biber gal-
lérral) 12 frttól feljebb.

Valódi erdelyi vízmentes köpeny 8-12 frtig

Mindentféle bélésel ellátott utazó bundák
28-100 frtig.

1500 különböző téli Mikádó kabátok 6.25-től feljebb

Aláírási felhívás

a H.-Dorogon az 1890. évi június 29-én tartott értekezlet folytán létesítendő
"H.-dorogi részvény takarékpénztár" részvényeire.

Alulírottak a H.-Dorogon 1890. év június 29-én tartott népes értekez-
leten egy H.-Dorogon létesítendő "h.-dorogi részvény takarékpénztár" alakítására
vonatkozó részvény aláírások gyűjtésére feljogosítottán, van szerencsénk a nagy-
érdemű közönséget a létesítendő "h.-dorogi részvény takarékpénztár" részvényeire
való aláírás végett a következő tervezet közlése mellett tisztelettel felhívni:

1. A létesítendő takarékpénztár vállalat tárgyát képezendik: betétek kamatoztatása, kölcsön-, jelzálog-kölcsön- és leszámítási üzlet, valamint az ezekkel összefüggésben lévő hitelműveletek. Tartama 32 év.
2. Az alaptőke 50,000 frt oszt. értékben, mely 1000 drb névre szóló, 50 frt névértékű teljesen befizetendő részvényből áll.
3. Az aláírás mai napon veszi kezdetét, zár határideje 1890. év szeptember 30. délután 5 óra.
4. Az aláírás alkalmával az aláírt részvények névértékének 10%-a osztr. értékű készpénzben befizetendő.
5. Az utolsó részlet alkalmával 1 azaz egy osztr. forint bélyeg, iratás és egyéb költség címén minden egyes részvény után a pénztárba lesz befizetendő.
6. Tulajdonság esetén az aránylagos leszállítási jog gyakoroltatni fog.
7. Az egyetemleges felelősséget a befizetett összegekért alulírottak a keresk. törv. értelmében magunkra vállaljuk.

H.-Dorog, 1890. június hó 29-én.

Dr. Dembó Ágoston sk. ügyvéd.
Fejér György sk. tanító.
Revesz Mihály sk. tanító.
Dr. Dömötör József sk. orvos.
Grünberger Sámuel sk. birtokos.
Ifj. Csillag Béla sk.
Hartstein Lipót sk. birtokos.

Harsanyi Dezső sk. birtokos.
Szakal Antal sk. birtokos.
Tóth Mihály sk. birtokos.
Kupferstein Izrael sk. birtokos.
Rajk Imre sk. földtulajdonos.
Klein József sk. fűszerkereskedő.
Tóth Pál sk. kereskedő.

Kiadó

nagyobb lakások Nagyuj-
utca 1708. sz. a.

Majolika és porcellán cserépkályhákat

a legszebb kivitelben és elismert kitértő
fűtőképességgel, a SZLIÁCS
mellett HALÁSZI első magyar agyag-
áru és kályha gyárból, előnyös árak
mellett ajánl

Sesztina Lajos

DEBRECZENBEN.

3 A legtöbb nemzetgazdasági kiállításon kitüntetve
Elismert nyilatkozatok a Jockey klubtól.

Kwizda
cs. és k. szab. "Restitutionsfluid"
(mosdóvíz lovak részére)
1 üveg 1 frt 40 kr.

Kwizda
korneuburgi állattáppora
lovak, szarvasmarha és juhok
használatára. 1 doboz 70 kr, fél doboz 35 kr.
Kwizda: Erőleleség lovak és marháknak,
6 és 3 frtos ládikákban és 30 kros dobozokban.
Kwizda: Ló-pata vaseline-je. (A patkót éppen
tartani.) 1 doboz 1 frt 25 kr.

Kwizda: Patkóragasz (mű-pataszaru) 1 rud
80 krajczár.

Kwizda: Sertéspar a hizlalás előmozdítá-
sához és lesóványodott állatok jókarban
helyezéséhez. 1 nagy doboz 1 frt 26 kr, 1 kis
doboz 63 kr.

Kwizda: Mosószappana háziállatoknak. 1
drb 40 kr, 1 kis drb 80 kr, 1 nagy drb 1 frt 60 kr.
Kwizda: Nyeregszappana, a nyereg és más
bortárgyak epen és tisztántartásához és
fenyvezéséhez. 1 doboz 1 frt.

Utánzásoktól óv a fenti védjegy megfigyelése.
Kwizda Joh. Fr. kerületi gyógyszerár. Kör-
neuburg, Béc: m. cs. és k. osztr. és k. ro-
mán ud. szállító baromgyógyászati készítmények
részére.

Kwizda
korneuburgi állattáppora

Kwizda cs. és kir. szab. restitutionsfluidja,
Kwizda fent említett készítményei
a monarchia összes gyógyszerárában és vegyészete-
iben kapható.

KASZANYITZKY ENDRE

előbb
Kuhinka István K.
üveg, porcellán, lámpa és háztartási cik-
kek raktára
DEBRECZENBEN

ajánlja pontos ki-
szolgálat és gyári
árak mellett az
őszi és téli idényre
ujjonnan érkezett
és megvásárlás-
kal berendezett

Ditmar
és

Brünner-téle
a legjobbnak első-
mert gyártmányu

salon, függő
és

asztali
petroleum lámpák
s minden hozzátar-
tozó cikkek nagy
raktárát.

Tisztelettel

Kaszanyitzky Endre

Képes árjegyzék kérésre kirántra bérmentve.

TÓTH GYULA

előbb TÓTH LAJOS és TÁRSA
vaskereskedő cég, Debreczen, városháza épület,
ajánl dus választékban kitértő minőségben és legjutányosabb
árak mellett:

öntött vaskályhákat

fa és szabályozható szén és koksztűtésre, hazai gyártmány.
Eredeti "FRIEDLANDI" szabályozható, töltő és

"meidingi rendszer" kályhák

szén és koksztűtésre, csiszolt és nickel párkányzattal,
ugyszintén köpenyvel,

mindenféle színben zománcozva,
öntött vas és lemez takarékkonyhákat,

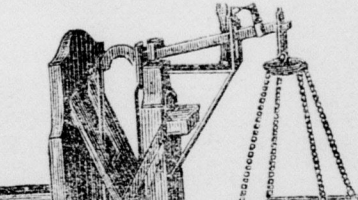
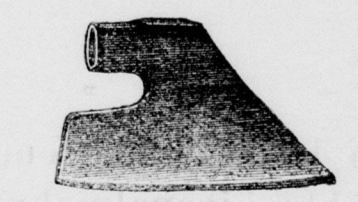
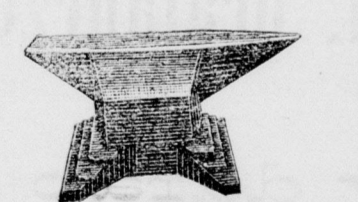
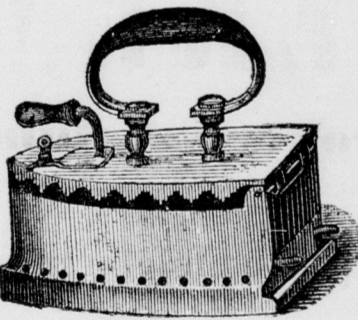
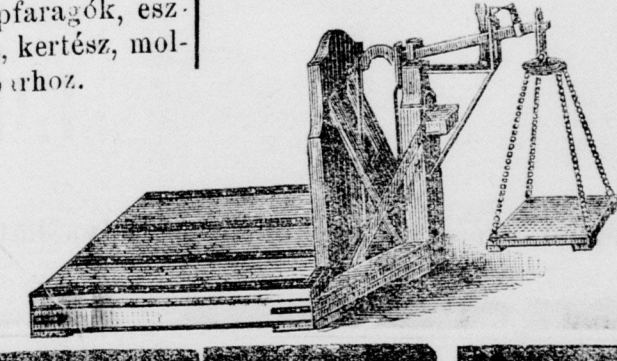
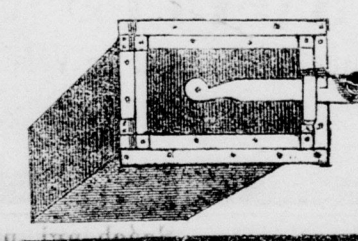
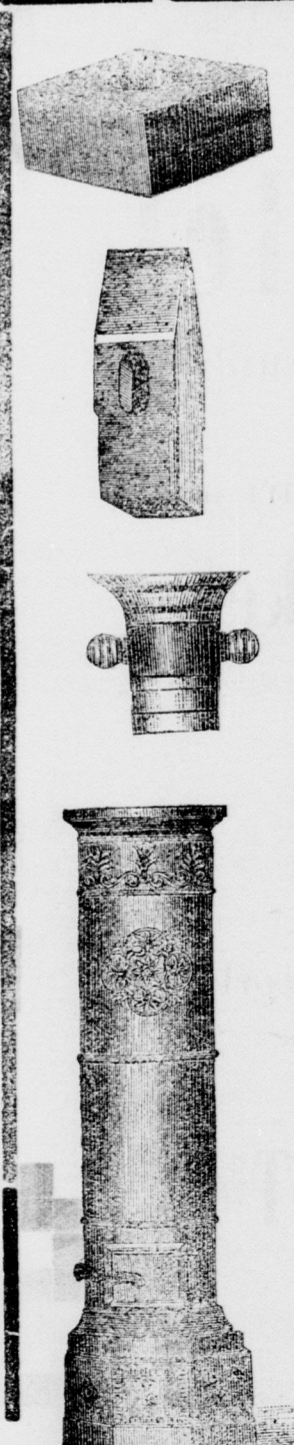
Tízdes-, egyensúly-, házi-, kalmár- és rud-marlegeket
jótállás mellett,

zománcozott öntött vasedényeket,
zománcozott kék és márványozott lemez edényeket jótállással,

valódi francia

öntött-aczél szerszámok

gépész, kovács, lakatos, késcs, bádogos, asztalos, ács, képfaragók, esz-
tergályos, kádár, kerékgyártó, kőfaragó, rézüntő, üveges, kertész, mol-
nár, tímár, szijgyártó, mészáros és hentes stb. iparhoz.

A Mc. Cormick aratógép képviselése.

A Mc. Cormick aratógép képviselése.

TÓTH FERENCZ

férfi ruha és szücs-árak raktára

Debreczenben
Főtér 1822. kis-templom mellett.

Egyedüli dus választéku raktár a legfinomabb angol és francia divat czikkeiben.

Elősmert izléses és divatos szabás, elsőrendü munkaerők, pontos és szolid kiszolgálat.

Raktáram megtekintését szives figyelmébe ajánlom a n. é. közönség köréből különösen azoknak, kik a folyton házaló budapesti szabó czégekre nem ohajtják pazarolni bizalmukat.

Van szerencsém, a n. é. közönség tudomására hozni: hogy az

Ő Felsege e hó 12-iki magas látogatása

alkalmára.

sz. kir. Debreczen város erkölcsi támogatásával

általam veretett

EMLÉKÉREM művészi kivittel

(arany, ezüst, bronce és aluminium fém) műtermekben és a megjelölt elárusító helyeken kapható.

Hogy e feledhetlen szép nap emléke minél szélesebb körben megszerzettethessék, azokat mindjárt mint

női melltüket, óralánczsüngőket, óralánczokat s karékeket

készíttettem.

Egy darab ezüst érem ára 2 frt.

"	"	"	bronce	"	"	60 kr.
"	"	"	aluminium	"	"	30 kr.

Igen kérem becses megrendelésével mielőbb szereneséltetni, mivel az érmek korlátolt számban verettek s későbbi kívánalmaknak nehezen fogok eleget tehetni.

Tisztelettel

LÖFKOVITS ARTHUR és T^{SA}

Órás, Ékzerész és Vésnök, Debreczen, Főpiacz.

Figyelmeztetés: az ezüst érmeken Löfkovits név olvasható.